Meander

#3 | jaargang 24
jul-aug-sep 2026

Natuur rond Schelde,
Leie en Zwalm

De Natuurherstelwet: onze historische kans op een gezonde toekomst

Hop keert terug naar de Vlaamse Ardennen

Bomen zijn minder weerloos dan gedacht

Natuurpunt
Vlaamse Ardennen *plus*

4

7

10

18

21

22

30

39 Kalender

4 De Natuurherstelwet: onze historische kans op een gezonde toekomst

7 Inwandeling van het Cosijnbos

8 Het Enamemanifest

10 Hop keert terug naar de Vlaamse Ardennen

12 Bomen zijn minder weerloos dan gedacht

14 Middenbermtroost

15 In Vlaamse velden

16 Vissen

18 Aaien kan gevaarlijk zijn!

20 Onze kleinste uil

22 Springstaarten

25 Groep KU Leuven-experts pleit voor meer samenhangend ruimtelijk beleid

26 Bijzondere vogelwaarnemingen voorjaar 2026

28 Birdathon 2026

30 Een vroege lentewandeling op de Kluisberg

32 Zoals dikwijls: te laat, te weinig aan natuur gedacht ...

39 Kalender

Lees nóg meer op: npvap.be/meander

Meander

is het driemaandelijks regionaal tijdschrift voor leden uit de regio Vlaamse Ardennen *plus*.
Redactie redactiemeander@natuurpuntvlaamseardennenplus.be
Norbert Desmet (desmetnorbert@hotmail.com), Rik Desmet (desmet.rik1@gmail.com),
Alain Baute (alain.baute@comsbox.com)
Teksten nagelezen door André De Kimpe
Kalenderverantwoordelijke Filip Keirse (055 38 78 83, filip.keirse@telenet.be)
Cover Hop © Yves Adams, Vilda
Lay-out Alain Baute
Oplage 3687 ex.
Druk Drukkerij Graphius, Gent. Papier: Magno Volume 90 gr.
Gedrukt met plantaardige inkten en oplosmiddelen.
Natuurpunt-leden die wonen buiten de regio kunnen Meander ontvangen mits een jaarlijkse bijdrage van € 13 op rekening BE91 8912 5408 8476 van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*.
Teksten voor Meander van januari, april, juli en oktober moeten de redactie bereiken vóór respectievelijk 10 december, 10 maart, 10 juni en 10 september

Vlaanderen verbeelding werkt

FSC www.fsc.org MIX Papier | Ondersteunt verantwoord bosbeheer FSC® C014767

Er zijn nooit vrijwilligers genoeg

Alain Baute

Ik heb besloten om mij nog een jaartje 'jong-vrijwilliger' te noemen. Voor alle duidelijkheid: 'jong' slaat hier jammer genoeg niet op mijn leeftijd. Maar ik grijp elke kans om het woord nog eens te gebruiken.

Ik ben namelijk relatief recent toegetreden tot de duizenden Natuurpuntvrijwilligers, niet gehinderd door enige kennis van natuur en ecologie. Tenminste, als ik mezelf vergelijk met de experts die je van mij gerust nerds mag noemen - en doe dat vooral met de meeste hoogachting. Zonder die getalenteerde en gepassioneerde mensen zou de planeet er een pak slechter aan toe zijn. Bovendien ben ik ook geen geboren activist. Al helemaal niet in vergelijking met de even gepassioneerde strijders voor de natuur, zoals mijn collega's bij de redactie van Meander. Zonder hen geen Natuurpunt, als je het mij vraagt. En toch kreeg ik de eer en het genoegen dit voorwoord te schrijven.

Als vrijwilliger ontdek ik tal van activiteiten rond natuurbeheer, onderzoek, campagnes, logistiek, communicatie en nog zoveel meer. Om je een idee te geven: het afgelopen jaar werden alleen al op de website van Natuurpunt zo'n 300 activiteiten geregistreerd voor onze regio. Naar mijn gevoel mag je dat aantal gerust verdubbelen om ook maar enigszins in de buurt te komen van al het werk dat er wordt verzet.

Zowat alles gebeurt met en door vrijwilligers. En ja, vaak zijn het onze experts die daarin een leidende - en soms lijdende - rol spelen. De eerste vraag die zij vaak stellen: 'Wie kan hierbij helpen?' Want zij zien meteen wat er allemaal bij komt kijken. En ze kunnen alle hulp, ook die van 'leken', meer dan ooit gebruiken.

Een oplijsting van alle mogelijke taken wordt moeilijk binnen deze beperkte ruimte. Wellicht is het een gevaarlijke uitspraak, maar ik durf te wedden dat wat je nu als hobby of beroep doet, je ook bij Natuurpunt kunt inzetten. Parkeerwachter vond ik al vrij origineel, maar de origineelste ploeg die ik tot nu toe ontdekte, is de kookploeg. Niets doet zoveel deugd als een heerlijke warme tas soep nadat je een paar uur enkeldiep in nat gras met takken hebt staan sleuren.

Maar hoe word je nu vrijwilliger? Belachelijk eenvoudig. Op de achterflap van deze Meander vind je een lange lijst met onze afdelingen, natuurgebieden en werkgroepen. Stuur een mailtje, en ik durf te wedden dat we elkaar binnenkort op een van de vele activiteiten tegenkomen. Als vrijwilliger.

Ook onze redactie kan versterking gebruiken: auteurs, verslaggevers, fotografen, videomakers, mensen voor de website en sociale media, ... Kortom: iedereen die van dichtbij of veraf iets met communicatie en magazines heeft. Ecologisch expert of niet, activist in hart en nieren of niet: stuur vandaag nog een mailtje naar redactiemeander@natuurpuntvlaamseardennenplus.be. En wie weet mag jij binnen een jaartje ook een voorwoord schrijven.

Tot slot, aan alle lezers die al vrijwilliger zijn: blijf vooral doen wat jullie doen. Aan alle lezers die hulp kunnen gebruiken voor hun activiteiten: laat het iedereen weten, en zeker ook ons. Want iedereen mag weten dat er nooit vrijwilligers genoeg zijn.

De Natuurherstelwet

onze historische kans op een gezonde toekomst

Op 29 mei trokken we met een duidelijke boodschap naar de Vlaamse regering: 40.000 burgers ondertekenden onze petitie 'Breng de natuur terug'. Dit astronomische aantal bewijst dat de Vlaming snakt naar meer en gezondere natuur. De timing was niet toevallig gekozen, want achter de schermen legt de overheid momenteel de laatste hand aan het ontwerp Natuurherstelplan in het kader van de Europese Natuurherstelwet. Maar hoewel de wet een historische kans biedt, baart de huidige Vlaamse invulling ons grote zorgen. Het plan weerspiegelt nog niet de urgentie en daadkracht om de trends te keren en de doelen van 2030 te halen.

Basistekst Natuurpunt

Als Natuurpunt-vrijwilligers staan we wekelijks met de laarzen in de modder. We beheren reservaten, planten bossen en tellen vlinders en vogels. We doen dat met hart en ziel, maar we botsen ook vaak op gebrekkige ambitie en daadkracht van de overheid. De natuur in Vlaanderen en België is er belabberd aan toe, rapporten tonen aan dat de Europees beschermde natuur in ons land er het slechtst aan toe is van heel Europa. Bestaande wetgeving, zoals de vogel- en habitatrichtlijnen uit de vorige eeuw, bleek onvoldoende om de achteruitgang te stoppen.

Vlaanderen tekende goed beleid uit, maar sleepte met de voeten voor de uitvoering. Juist daarom werd de Europese Natuurherstelwet in de zomer van 2024 goedgekeurd: om met verplichte tussendoelen tegen 2030 en 2040 de realisatie van een gezonde natuur tegen 2050 in heel Europa te verzekeren. Het is geen vrijblijvende richtlijn die lidstaten naar eigen goeddunken kunnen negeren of uitstellen, maar een 'verordening'. Dat betekent dat de wet meteen bindend is en rechtstreeks geldt in alle lidstaten, inclusief Vlaanderen.

De harde cijfers voor 2030

Wat houdt dat concreet in voor de nabije toekomst? De wet schrijft doelen voor rond klassiek herstel van natuurgebieden, maar ook voor groen in steden, herstel van natuurlijke overstromingsgebieden, het keren van de achteruitgang van bestuivers en natuur in landbouwgebied. Enkele cruciale kerncijfers voor het ijkpunt 2030:

Herstel van bestaande natuur: Tegen 2030 moeten alle nodige herstelmaatregelen genomen zijn op minstens 30% van de oppervlakte aan Europees beschermde habitats die er momenteel slecht aan toe zijn.

Uitbreiding van te krappe leefgebieden: voor habitats die nu te klein zijn om duurzaam te overleven (met hun typische soortensamenstelling), moet de overheid berekenen hoe groot ze idealiter zouden moeten zijn: de zogeheten gunstige referentie-oppervlakte. Tegen 2030 moet al 30% van die broodnodige *bijkomende* oppervlakte gerealiseerd zijn.

Stedelijk groen status quo: tegen 2030 mag er netto geen stedelijk groen meer verdwijnen en daarna moet het toenemen (om hittestress door klimaatverandering tegen te gaan).

Trend bestuivers keren: de achteruitgang van bestuivers moet gestopt zijn tegen 2030 en daarna moet een toenemende trend gerealiseerd worden.

Vlaanderen staat hier voor een enorme inhaalsprong. 95% van de Europees beschermde habitats is in slechte staat en om aan de in 2014 afgesproken gunstige referentieoppervlakte voor de habitats te komen, moet de huidige oppervlakte verdubbeld worden tegen 2050. Tegen 2030 betekent dit dat er 132 km^2 habitat bij gecreëerd moet worden. Maar ook voor stedelijk groen dringt de tijd. Natuur in de stad kan de hitte met meer dan 10 °C milderen, maar bomen zijn niet van vandaag op morgen groot. Daarom moet de spade nu in de grond en is er een ambitieus plan met een navenant budget en stevige tempoversnelling van terreinrealisaties noodzakelijk.

Hondskruid © Rik Desmet

Waarom natuurherstel een slimme investering is

Vaak wordt in het politieke debat gedaan alsof natuurherstel een dure hobby is die de economie remt. Het tegendeel is waar. Natuurherstel is geen kost, het is een investering die zichzelf meervoudig terugbetaalt. Uit Europese studies blijkt dat elke euro die in natuurherstel wordt gestoken, 8 tot 38 euro oplevert. Voor het dichtbevolkte Vlaanderen ligt die rendementsfactor zelfs tussen de 8 en de 51 euro! Denk aan winst op het vlak van volksgezondheid, drinkwaterproductie en toerisme. De Nederlandse overheid liet een grondige maatschappelijke kosten-baten-analyse uitvoeren: de kosten tot 2050 raamden ze op 76 miljard euro, tegenover maar liefst 129 miljard euro aan maatschappelijke baten.

Bovendien biedt een ambitieuze wetgeving rechtszekerheid. Door nu proactief de natuur te herstellen en veerkrachtig te maken, voorkomen we een nieuwe, verlammende stikstofcrisis en creëren we juist weer ademruimte voor duurzame maatschappelijke activiteiten.

Daarnaast beschermt natuurherstel ons rechtstreeks tegen de gevolgen van de klimaatcrisis:

Strijd tegen de hitte: het sterk verstedelijkte Vlaanderen is extreem kwetsbaar voor hittestress. Als we niets doen, stijgt het aantal hittedoden in ons land van 461 vandaag naar maar liefst 2.904 in 2050. De Natuurherstelwet verplicht de overheid om te zorgen voor een absolute toename van stedelijk groen om steden leefbaar te houden.

Waterveiligheid: Onze huidige waterhuishouding is niet bestand tegen het nieuwe klimaat, met extreme droogtes en felle

overstromingen tot gevolg. Als er een ‘waterbom’ boven Vlaanderen valt, kan de schade oplopen tot 8 miljard euro. Door natuurlijke overstromingsgebieden en de sponswerking van de bodem te herstellen, beschermen we kwetsbare infrastructuur én dorpskernen.

Voedselzekerheid: De wet eist dat we de achteruitgang van bijen en andere bestuivers keren en landbouwbodems herstellen. Dat is niet alleen goed voor de biodiversiteit, maar simpelweg essentieel voor de toekomst van onze eigen voedselvoorziening.

Waar staan we nu? De klok tikt

Uiterlijk op 1 september 2026 moet België zijn definitieve Nationaal Natuurherstelplan indienen bij de Europese Commissie. Omdat natuur een regionale bevoegdheid is, moeten Vlaanderen, Wallonië en Brussel elk hun eigen plan opstellen en die plannen vervolgens samenvoegen.

Het goede nieuws is dat het allereerste Vlaamse ontwerpplan onlangs is opgeleverd en voor advies is voorgelegd aan de Strategische Adviesraden. De politieke besprekingen binnen de Vlaamse Regering starten eerstdaags. Het slechte nieuws? Het plan vertoont nog grote, gevaarlijke leemtes. Het belangrijkste struikelblok is dat het financiële luik nog volledig ontbreekt. Om de doelen te halen, is er naar schatting jaarlijks 0,5 miljard euro aan extra budget nodig. Zolang dat geld niet zwart-op-wit is toegezegd, blijft het plan een papieren tijger.

Bovendien missen we in de huidige teksten een absolute *sense of urgency*. Het blijft onduidelijk welke concrete acties nu écht voor die noodzakelijke tempoversnelling op het terrein gaan zorgen. Het ontwerpplan moet in september 2026 ingediend worden en in september 2027 de finale versie. Natuurpunt dringt er bij de overheid op aan om de tijd tot de indiening van het finale plan nog goed te gebruiken om met de nodige participatie tot een gedragen ambitieus plan te komen waarmee we de doelen halen en het Vlaamse natuurbeleid eindelijk de nodige tempoversnelling te geven om onze achterstand in te halen.

Wat eist Natuurpunt?

Samen met onze partners in de Belgische Biodiversiteitscoalitie (waaronder WWF, BOS+, Greenpeace, Bond Beter Leefmilieu en Vogelbescherming Vlaanderen) eisen we daadkracht van de Vlaamse Regering. Onze eisen zijn helder:

Kies voor echte ambitie: Maak van die 30% gezonde natuur een prioriteit. Zorg voor concrete, meetbare plannen die onze ecosystemen er weer bovenop helpen.

Verdubbel het natuurbudget: Zorg voor budgettaire transparantie en durf te investeren. Die 0,5 miljard extra per jaar verdient zichzelf dubbel en dwars terug. Dit budget moet vlot toegankelijk zijn voor iedereen die op het terrein mee de schouders onder natuurherstel wil zetten.

Start de actie op het terrein NU: Wacht niet tot de definitieve indiening van het natuurherstelplan in 2027. De doelen voor 2030 zijn zeer nabij. Burgers, bedrijven en onze eigen Natuurpunt-afdelingen staan klaar om erin te vliegen. Geef ons de instrumenten en de ruimte om te versnellen.

Wat kunnen wij lokaal doen?

Als lokale afdeling zijn wij het gezicht van Natuurpunt. Juist nu is het moment om in onze eigen gemeente het gesprek aan te gaan met lokale besturen, landbouwers en buurtbewoners. Laat zien welke kansen de Natuurherstelwet biedt voor de beekvallei in jouw buurt, voor het stadsbos dat er moet komen, of voor de trage wegen die we kunnen vergroenen.

De 40.000 handtekeningen hebben getoond dat het draagvlak er is. Laten we dat momentum vasthouden. Blijf de vinger aan de pols houden, spreek lokale politici aan en bovenal: breek mee de lans voor die hoognodige tempoversnelling. Onze natuur, onze gezondheid en onze toekomst hangen ervan af.

Lees ook op npvap.be/m/670

Cosijnbos © Chris Ysebaert

Inwandeling van het Cosijnbos

Jo Cosijn wordt nog steeds gemist,
maar op zondag 10 mei leek het alsof hij er bij was.

Rita Van De Voorde

Van bij de start hadden we droog en warm weer, terwijl drie buizerds boven de bomen cirkelden. Voor de start van de wandeling zei dochter Elisa dat ze naar deze dag had toegeleefd: “*Het was precies weer dezelfde drukte als toen papa er nog was en we ons klaarmaakten voor de wandeling die papa zou leiden. Hij spoorde ons altijd aan om op tijd te komen, want de gids moet er altijd als eerste zijn, was zijn devies.*”

Cosijnbos © Chris Ysebaert

De gidsen waren op tijd: Filip Keirse, die Johan als voorzitter opvolgt, en Michel Vandervennet, die onderweg mooie gedichten voorlas. Allebei namen ze een deel van de grote groep opgedaagde mensen om door heubel en dal te struinen in Maarke en te eindigen aan het Cosijnbos. Veel vrijwilligers hebben een jaar geleden bij regenweer een duizendtal bomen aangeplant in de vallei van de Maarkebeek. De jonge bomen doen het goed. De nieuwe aanplant zal uitgroeien tot een bos. Het was het laatste perceel dat Jo aangekocht had.

Toen de beide groepen na de wandeling aan het Cosijnbos belandden, mocht het gezin van Jo het bord onthullen. Het werd heel stil toen Kristien, Elisa en Remi het doek verwijderden en het mooie bord tevoorschijn kwam. Er volgde een groepsfoto en onder een feestelijke tent nam iedereen een appelsap of streekbier. Er werd geklonken op Jo en zijn bosje.

Toen de plechtigheid gedaan was, zagen we regenwolken opduiken en was de temperatuur gedaald. Het is een mooie dag geworden, een mooie herdenking van een bijzondere man.

Lees ook op npvap.be/m/672

Het Enamemanifest

Voor een brug tussen natuur en erfgoed met het oog op een kwaliteitsvol landschap

Ieder voorjaar fietsen er duizenden wielertoeristen over de heuvels en kasseiwegen van de Vlaamse Ardennen en recreatieve fietsers tussen de bloesems van Vochtig Haspengouw. Ze roemen het landschap omwille van zijn schoonheid.

Guido Tack, mede namens Erfgoedsite Ename, Natuurpunt Regionale Vlaamse Ardennen plus, Werkgroep Bos t'Ename, Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen tot Dender, Landschapspark Vlaamse Ardennen, Variant Cultuur & Erfgoed Vlaamse Ardennen

Tijdens corona hebben heel veel landgenoten het landschap herontdekt als bron van beleving en gezondheid. Maar toch hebben wij Vlamingen er een ambigue relatie mee. Dat is ten dele begrijpelijk. We zijn zelf verantwoordelijk voor de verregaande afname van open ruimte, onze ruimtelijke wanorde, voor verval en aftakeling, voor de verrommeling…

Onze dubbelzinnige verhouding met het landschap

Toch resten er nog landschappen die ruimtelijk nog min of meer intact zijn en genoeg inhoud en schoonheid ten toon spreiden? Op landschapsschaal bekeken heeft Vlaanderen nog steeds mooie voorbeelden van de twee grote Europese types van cultuurlandschap, hoofdzakelijk geschapen door landbouw en veeteelt, waarvoor dank. Enerzijds open akkergebieden (*open field*) zoals de kouters van Binnen- en Zuid-Vlaanderen, het Brabants plateau of Droog Haspengouw. Anderzijds grote complexen waarin vele perceelsranden nog steeds bezet zijn met houtkanten, hagen, (knot)bomenrijen, zoals in delen van de Kempen, het Hageland of in Voeren (*bocage*). In andere regio's ontmoeten beide landschapstypes elkaar, zoals in de Vlaamse Ardennen, het Pajottenland of Vochtig Haspengouw. En dan hebben we nog onze polders die het buitenland ons benijdt en grote graslandcomplexen in de riviervalleien.

Op microschaal bekeken zitten vele landschappen barstensvol met erfgoedelementen en -structuren. Onder de grond zit archeologie. Aan het oppervlak zitten ontelbare reliëfvormen die getuigenis afleggen van hoe de mens de natuur ooit naar zijn hand heeft gezet: boswallen, verdedigingswallen, ontginningsputten, heuveltjes waarop ooit een galg, een calvarie of een molen heeft gestaan of waarin konijnen zijn gekweekt, ont- of bewateringssystemen, ijskelders, forten, enz. Bovenop het oppervlak staat klein bouwkundig erfgoed, zoals kapelletjes en veldkruisen, of houtig erfgoed zoals veteraanbomen en hoogstamboomgaarden. Al dat moois bezit meestal niet enkel een cultuurhistorische of esthetische waarde, maar is ook belangrijk voor de natuur, omdat er heel wat biodiversiteit aan gekoppeld is.

Alleen: dergelijke erfgoedelementen en -structuren zijn niet altijd goed leesbaar door de landschapsgebruiker. Als de landschapsdeskundige uitleg geeft, valt hem meestal een hoge mate van verwondering ten deel.

© Robin Vanheuverswyn

Heritage: natuur én erfgoed

In een internationale context vallen deze landschapswaarden onder wat door wetenschap en beleid *heritage* wordt genoemd, en wat expliciet zowel natuur als erfgoed omvat. De UNESCO-Werelderfgoedlijst bevat zowel culturele als natuurlijke sites, als gebieden die om beide redenen zijn opgenomen. Maar in Vlaanderen zitten natuur en erfgoed gevat in aparte, los van elkaar staande entiteiten. Dit bemoeilijkt het behouden en verder uitbouwen van een kwaliteitsvol landschap. Landschapselementen die zowel natuur als cultuur zijn, vallen al te veel door de mazen van het net. Op die manier missen we de broodnodige bestuiving tussen beide.

Deze opdeling is duidelijk afleesbaar in de praktijk bij de Vlaamse overheid, waar de agentschappen Natuur en Bos en Onroerend Erfgoed zich hoofdzakelijk focussen op respectievelijk de topnatuurgebieden en de toperfgoedgebieden. Bovendien werkt die tweespalt ook door in het maatschappelijk middenveld.

Natuurpunt stelt in haar Missie en Visie: "Omdat natuur en landschap onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden, zetten we ons in voor de verbetering van de kwaliteit van het landschap en de bescherming van erfgoed…" Desondanks wordt de zorg voor erfgoedstructuren en elementen in het landschap wel in hoge mate gedragen door de vrijwilligers aan de basis, maar werkt ze te weinig door in het nationale beleid van de vereniging. Natuurpunt laat zich te weinig horen naar het publiek en naar het beleid als pleitbezorger voor het landschappelijk erfgoed in de ruime zin. Dat is ten dele te wijten aan het gebrek aan erkenning door de overheid van de rol van de vereniging als landschapsbeheerder en aan budget, waardoor het werk zich hoofdzakelijk beperkt tot vrijwillige initiatieven.

Herita profileert zich als National Trust voor Vlaanderen en stelt het onroerend erfgoed te willen beschermen en te verdiepen in het landschap. De focus ligt echter vooralsnog voornamelijk op het beheer van groot bouwkundig erfgoed zoals kastelen. Hopelijk gaat Herita in het kader van een verdere uitbouw van de werking ook meer inzetten op cultuurhistorisch waardevol landschap.

Een oproep vanuit de Vlaamse Ardennen en Ename

Op 26 april ging de jaarlijkse Vlaamse Ardennendag door in de regio waar het samenspel van natuurlijke processen en menselijke beïnvloeding voor het kwaliteitslabel "Mooiste landschap van Vlaanderen" heeft gezorgd.

Dit Enamemanifest is een oproep: als organisatoren van de Vlaamse Ardennendag vragen wij van Vlaanderen, van de provincies, van de lokale overheden dat zij de zorg voor natuurlijk en cultureel erfgoed terdege op elkaar afstemmen. Van de middenveldorganisaties, en speciaal van Natuurpunt en Herita, vragen we sterk verhoogde inzet op dat vlak.

Het kan en moet beter. Alles van waarde is weerloos zolang het niet voldoende gekoesterd wordt en zolang het beleid en het maatschappelijk middenveld er niet voor in de bres springen. Laat ons niet alleen fietsen door het landschap, maar ook het gat tussen natuur en erfgoed in dat landschap dichtfietsen.

Lees ook op npvap.be/m/674

BOEKHANDEL BEATRIJS
Hoogstraat 37 - Nederstraat 42
9700 Oudenaarde
055 31 44 77
bestel@beatrijs.be
www.beatrijs.be

BOOMKWEKERIJ DE BOCK
Wij zijn specialisten in
Sierheesters, Rozen, Bamboes, Vaste planten, Coniferen, Sierbomen, Haagplanten, Fruitbomen
Pelikaanstraat 89, 9700 Oudenaarde - Nederename
Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax. 055/31.35.83

© Ken De Cooman

Hop keert terug naar de Vlaamse Ardennen

In 2025 werd in de Vlaamse Ardennen een geslaagd broedgeval van hop vastgesteld. Het betreft het eerste bevestigde broedgeval in de regio in minstens 75 jaar.

Dimitri Van de Populiere, Ken De Cooman & Simon Feys

In de Vlaamse Ardennen verdwenen de laatste broedende hoppen vermoedelijk in de jaren 1950. Op de zandgronden van Zulte zouden toen nog twee koppels hebben gebroed. In het boek[1] 'Zijn er nog vogels?' wordt vermeld dat in de jaren 1940 nesten van hoppen in Wortegem door kinderen werden leeggeroofd. De soort lijkt het in de 21ste eeuw opnieuw iets beter te doen met een aantal broedgevallen in Vlaanderen.

De aanloop naar het broedgeval in de Vlaamse Ardennen begon al in 2024. Buurtbewoners meldden toen in mei en juni een roepende hop ergens nabij de taalgrens in Brakel. De vogel werd ook herhaaldelijk foeragerend waargenomen in de omliggende tuinen. De waarnemingen stopten echter in de derde week van juni. In april 2025 herhaalde de situatie zich. Opnieuw waren het de buurtbewoners die in de tweede week van april een roepende hop meldden.

Eind mei kon Ken De Cooman het nest lokaliseren. Verrassend was dat er in juni-juli een tweede broedsel volgde in hetzelfde nest. Meestal wordt door Europese hoppen slechts één keer per jaar gebroed. Het is wel bekend dat hoppen jarenlang hetzelfde nest kunnen gebruiken. In die optiek is het interessant om te weten dat de hop in de jaren 1930 op dezelfde locatie broedde.

Zo'n tweede legsel start vaak al tien dagen na het uitvliegen van het laatste jong van het eerste broedsel en soms volgt het eerste ei zelfs al onmiddellijk nadat het laatste jong het nest heeft verlaten.

Het paar broedde in de rand van een groot beukenbos, dat tot de bosgordel op de getuigenheuvels van de Vlaamse Ardennen behoort. De nestholte bevond zich in een afgestorven beuk. De hop foerageerde geregeld in de tuinen en op de schapenweide in de omgeving.

Bij het ontdekken van de nestlocatie op 21 mei waren er nog geen jongen te zien in het nest. Een week later, op 28 mei, werden voor het eerst twee jongen waargenomen. Op 3 juni waren de jongen vermoedelijk uitgevlogen en de dagen daarop was de roep weer te horen. Ook bij het tweede legsel waren er twee jongen.

De reproductie van twee keer twee uitgevlogen jongen is aan de lage kant. In een nest van zeven eieren komen gemiddeld vijf tot zes jongen uit en vliegen er gemiddeld drie tot vier uit.

Voor referenties en het volledige artikel, zie npvap.be/m/676

TUINAANLEG EN -ONDERHOUD
alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen
MICHAEL BEKAERT
Ganzendam 9 - 9890 Vurste
T. 0497 43 01 79

© Landschapspark Vlaamse Ardennen

Geslaagde Vlaamse Ardennendag 2026

Soetkin Van Rossem

Zondag 26 april was een zonovergoten Ename de setting voor een bijzonder geslaagde Vlaamse Ardennendag. In de voormiddag stapten een 800-tal mensen de Natuurboerderij feestelijk open. Tijdens het officiële gedeelte werd, in aanwezigheid van o.a. minister Brouns en Noah Janssen (directeur Natuurpunt), een lans gebroken voor meer (beleidsmatige) verbinding tussen natuur en erfgoed. De Standaard publiceerde een pagina-vullend opiniestuk van Guido Tack hierover.

Maar liefst 2500 bezoekers overspoelden het Archeopark Erfgoedsite Ename, waar een 20-tal activiteiten verdieping boden in natuur- en erfgoedthema's en 38 lokale standhouders bezoekers informeerden en inspireerden. In de voormiddag namen een kleine 150 wandelaars deel aan de gegidste wandelingen, verspreid over de hele regio.

Wij danken al onze partners, sponsors en steungevers. En zetten de 215 vrijwilligers die elk op hun manier bijdroegen aan deze Vlaamse Ardennendag op een torenhoog voetstuk, merci!

natuurkijkers.be
oog in oog
met de natuur
dé speciaalzaak vooral je
optische instrumenten *en meer*
verrekijkers • telescopen • sterrenkijkers
microscopen • loepen • nachtcamera's
boeken • toebehoren en gadgets • ...
Rijksweg 32 • 9681 Nukerke
info@natuurkijkers.be • +32 (0)55 61 33 13

Bomen zijn minder weerloos dan gedacht

In ‘The Lord of the Rings’ trekken de bomen ten strijde tegen de kwade machten. Zo ver komt het voorlopig nog niet, maar steeds meer onderzoek legt bloot dat bomen tot meer in staat zijn dan we denken.

Rik Desmet

Bomen beschikken over een arsenaal aan middelen om zich te beschermen tegen vraat: haren of waslaag op de bladeren, stekelige bladeren, blaadjes die bij de minste wind bewegen (ratelpopulier) enz. Vraat door insecten veroorzaakt in een plant allerlei reacties, waardoor in de nog niet aangetaste delen beschermende stoffen worden geproduceerd. Vluchtige stoffen kunnen ook de andere planten in de buurt waarschuwen of kunnen predatoren aantrekken. Mezen zijn zelfs in staat om die stoffen te detecteren en weten daardoor dat er voedsel te vinden is[1].

Eik © Rik Desmet

Bij een recent onderzoek[2] in Duitsland volgden wetenschappers met satellietbeelden eiken in een bos van 2.400 km². Als bij een eik in het voorjaar de frisse blaadjes verschijnen, is dat een feestmaal voor de rupsen van onder andere de groene eikenbladroller en de kleine wintervlinder. Deze kunnen een boom nagenoeg kaal vreten. De boom overleeft dat wel, maar ideaal is het niet. Maar de wetenschappers ontdekten dat als een boom het ene jaar wordt kaalgevreten, hij het volgende jaar zijn blaadjes drie dagen later liet ontluiken. De rupsen die al klaar zaten, bleven daardoor op hun honger zitten en stierven massaal. Daardoor kon de boom een rustige lente beleven. De onderzoekers becijferden dat deze truc de vraat aan de bladeren met 55% doet afnemen. Een ander groot voordeel is dat het omkeerbaar is: het jaar erop ontluikt de boom gewoon weer tegelijk met alle andere. Dit voorkomt dat de rupsen zich kunnen aanpassen en de boom steeds later en later zou moeten bloeien om ze te ontlopen. De start van de lente in de bossen hangt zo niet alleen af van het weer, maar ook van de dreiging door plantenetende insecten.

Planten hebben dan wel geen brein, toch hebben ze manieren om informatie op te slaan. Onderzoek van de afgelopen jaren heeft aangetoond dat herhaalde en langdurige blootstelling aan plagen of ziekten langdurige, zogenaamde *epigenetische* veranderingen in het DNA van planten kan veroorzaken, zonder daarbij het DNA zelf te veranderen[3]. Hierdoor kunnen planten in een geactiveerde afweerstaat blijven. Eenmaal voorbereid, kunnen ze beter weerstand bieden aan ongedierte en ziekten, zelfs als ze aanvankelijk genetisch vatbaar waren.

Afhankelijk van de sterkte van de stressprikkel kan deze inprenting een levenslang effect hebben en zelfs worden doorgegeven aan volgende generaties. Hoe sterker de stress, hoe langer planten zich dit ‘herinneren’.

Planten kunnen ook hun omgeving gebruiken om stressherinneringen[4] op te slaan. Wanneer ze worden aangevallen, geven planten chemische stoffen af via hun wortels, waardoor nuttige micro-organismen ziekten kunnen onderdrukken. Zodra de bodem is geconditioneerd, blijven deze nuttige micro-organismen in de buurt van de plantenwortels om de plant te helpen ziekten te bestrijden. Als deze bodemverbetering sterk genoeg is, kan dit een langdurig effect hebben, waar de volgende generatie planten van kan profiteren.

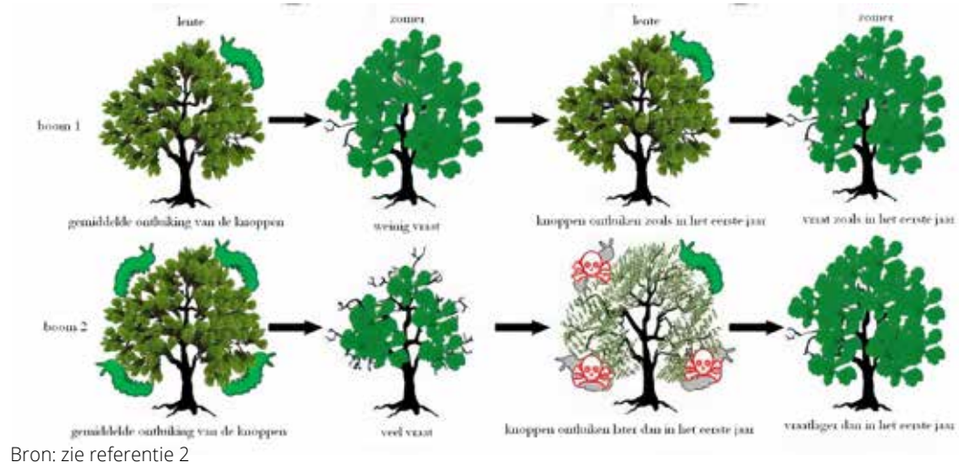

Bron: zie referentie 2

Bij sommige plantensoorten hebben wetenschappers de secundaire stoffen die dit externe stressgeheugen aansturen geïdentificeerd. Het zijn gespecialiseerde stoffen die niet essentieel zijn voor het primaire metabolisme van de cel.

Tenslotte is er misschien hoopvol nieuws voor de zomereik[5] in onze bossen. Het is bekend dat de zomereik meer last heeft van droogte dan de wintereik. Met de toenemende droogteperiodes door de klimaatverandering stelt men zich dan ook vragen bij de toekomst van deze soort in onze bossen. Zomereiken lijken echter in staat te zijn om zich aan droogte aan te passen. De wetenschappers besluiten dan ook dat “alles bij elkaar genomen de grote fenotypische variatie binnen populaties en de voortdurende lokale aanpassing een basis vormen voor optimistische prognoses voor de toekomst van deze soort in het centrum van zijn huidige verspreidingsgebied.”

Voor referenties, zie npvap.be/m/678

Middenbermtroost

Henk Coudenys

Ik lijd aan filefobie. Het lijkt op claustrofobie en het overvalt me tijdens verkeersopstoppingen. Om de opkomende benauwdheid annex woedebuien de baas te blijven, heb ik tal van copingstrategieën zoals daar zijn: circulaire ademhaling, boventoonzang oefenen, Mongoolse keelzangen produceren of mondharmonica spelen. Maar vaak is er een natuurlijke afleiding, namelijk de middenberm. Vooral in het voorjaar kan deze me soms de broodnodige troost bezorgen.

Op een keer geraakte ik maar niet van de N60 af. Vanuit Gent wilde ik afslaan richting Gavere. Telkens er ergens in de verte een groen licht te zien was, stond het verkeer stil. Bij rood ging het enkele autolengtes vooruit. En dat bleef zich maar herhalen. Maar in de berm stond vogelmelk te bloeien, heel veel vogelmelk. Ze stond er prachtig bij. Sindsdien noem ik deze voorjaarsbloeier in gedachten 'middenbermtroost'.

Al rijdend mag mijn aandacht niet te veel richting bermen gaan, maar al voortkruipend is daartegen geen bezwaar. Dan mag ik me laven aan de witte linten van bloeiend Deens lepelblad, de gele bloemen van grote zandkool of aan de paarse overvloed van luzerne. Het is verbazend wat er in zij- en tussenbermen allemaal groeien en bloeien kan. Soms zie je lange stroken zilte schijnspurrie die zich over de rand van het asfalt wagen, andere keren een zeldzame gevlekte orchis of een paarse vlek die tijdens een latere inspectie een populatie kromhals blijkt te zijn.

De flora van de middenbermen kan me nog op een andere manier troosten, namelijk al fietsend. Elke rechtgeaarde fietser kent dat wel: zo'n mooi, breed fietspad dat echter langs een drukke weg ligt en je maar al te vaak door de lelijkheid van een industriepark of een verpauperde woonwijk loodst. De alternatieve routes zijn meestal heel wat kilometers langer, dus neem je toch maar weer dat fietspad langs die rotbaan. Gelukkig is er dan vaak een grazige berm tussen het fietspad en de rijweg, waarop je soms botanische schatten kan ontdekken. Bijenorchissen langs de N60, hondskruid en rapunzelklokje langs de N35, voedselarme plantengemeenschappen met zilverhaver, zandhoornbloem, liggende klaver en klein vogelpootje … Met hun stille esthetiek maken ze het kabaal van het voortrazende verkeer draaglijker. Soms gaat het maar om een klein bosje wilde tijm, een andere keer om uitbundig bloeiende keizerskaarsen of de onverwachte aanwezigheid van fijne kervel.

Er is ontzettend veel lelijkheid in het uithoekje van de wereld waarin we wonen, maar in de bermen tonen de wilde planten ons dat er ook schoonheid te vinden is op onverwachte plekjes. Als de bermen maar niet te vroeg in het voorjaar gemaaid worden, want dan zien ze er troosteloos uit en voel ik me een tijdlang ontroostbaar.

Lees ook op npvap.be/m/680

Vogelmelk © Wikimedia

Klaproos © Rik Desmet

In Vlaamse velden

De Vlaamse voorjaarsklassiekers liggen al weer een tijdje achter de rug en het moet gezegd, het waren boeiende wedstrijden. Soms even boeiend om te zien zijn de helikopterbeelden van het Vlaamse landschap dat hier en daar weer oranje-rood kleurde.

Niet door klaprozen zoals in het bekende gedicht van John McCrae *In Flanders fields the poppies blow*, maar door het gebruik van Roundup (glyfosaat), dat evengoed symbool staat voor dood en er mee voor zorgt dat klaprozen geen kans meer krijgen. Glyfosaat is in België verboden voor particulieren, maar onderzoek van het Nieuwsblad bracht aan het licht dat het via internet gemakkelijk te bestellen is bij Poolse webshops. De sectorfederatie Belplant – vereniging van de industrie van plantenbescherming – reageerde verbolgen op deze praktijk en dat is toch opmerkelijk: blijkbaar is het in de landbouw geen probleem om glyfosaat te gebruiken, maar elders wel? (waarmee we niet willen pleiten dat ook particulieren het weer mogen gebruiken!)

Nog opmerkelijk dit voorjaar was dat her en der groenten zoals prei ingeploegd werden. En recent[1] werd er door de coöperatie van industriële groentetelers Ingro een grote partij plantgoed vernietigd – goed voor meer dan één miljoen kilo groenten – om, naar eigen zeggen, een overschotcrisis te voorkomen. En is het niet cynisch dat Belgische fruittelers bijna opgelucht reageren als een forse winterprik de fruitoogst van dit jaar in Polen hypothekeert? Het betekent minder aanbod en dus betere prijzen. De vertegenwoordiger[2] van groente- en fruithandelaar Bel'Export: "Het is voor hen natuurlijk erg vervelend, maar het gezegde luidt niet voor niets: 'De een zijn dood is de ander zijn brood.'" Is de solidariteit er bij de boeren enkel om te protesteren? Als iets dergelijks zich bij ons voordoet, worden onmiddellijk steunmaatregelen gevraagd …

En zou Sammy Mahdi vorig jaar nog eens teruggedacht hebben aan zijn uitspraak van oktober 2022 dat minister Demir (N-VA) de Belgische friet bedreigt door extra maatregelen in het kader van het MestActiePlan op te leggen. In april van dit jaar lag nog de helft van de totale aardappelproductie[3] uit 2025 in bewaarloodsen. In dit alles spelen ook de industriële verwerkers een belangrijke rol, waarbij de individuele boer de grootste gedupeerde is.

De steeds terugkerende claim van organisaties, zoals de Boerenbond, dat milieu- en natuurmaatregelen onze voedselzekerheid bedreigen, klinkt steeds meer vals. Onze landbouworganisaties, toeleverings- en verwerkingsbedrijven liggen niet wakker van voedselzekerheid: landbouw is een industriële business. De individuele landbouwer is de speelbal, die men dan maar, als bliksemafleider, wijsmaakt dat natuur en milieu zijn vijanden zijn. De boer tussen hamer en aambeeld, misschien moet Mahdi daar eens een forse uitspraak over doen?

Voor referenties, zie npvap.be/m/682

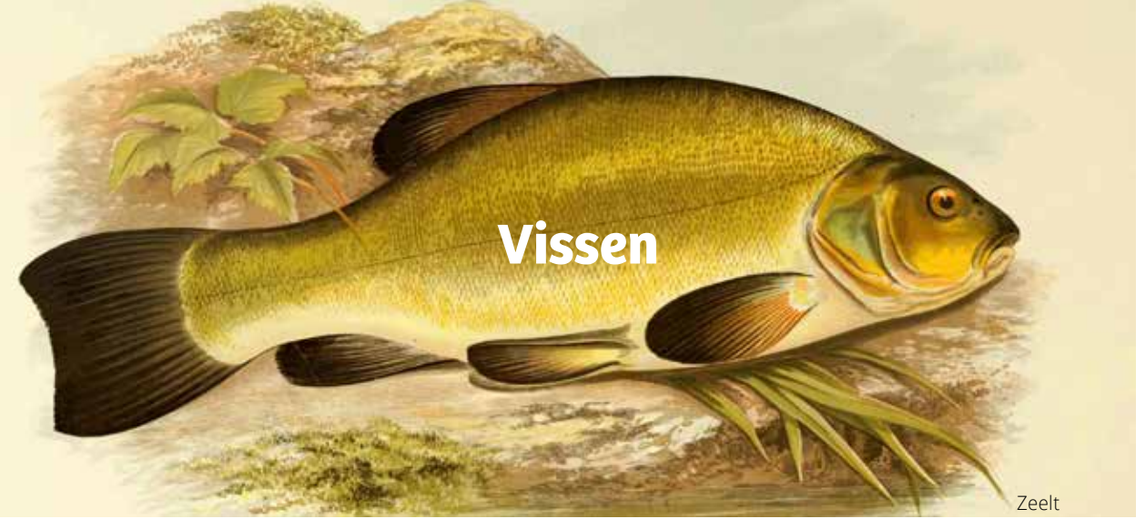

Vissen

Zeelt

Wat onderbelicht in de natuur zijn vissen: weinig lezers zullen allicht vissers zijn en je moet al geluk hebben om op je wandelingen vissen te zien, laat staan ze op naam te brengen. Uitzondering daarop zijn karpers, rietvoorns en snoeken die dikwijls liggen te zonnen aan de wateroppervlakte en die met de kijker best te observeren zijn.

Norbert Desmet

Hun rol in de natuur is nochtans belangrijk, of anders gezegd: hun invloed is niet min op beken en vijvers. Meest bekend is hun rol als prooi voor ijsvogels, reigers, futen en aalscholvers. Iedereen kan zich allicht de foto's herinneren van een aalscholver met een veel te grote vis die hij niet naar binnen krijgt. Woudaapjes die we zo graag terug willen zien, hebben vis nodig. Maar er is meer: waterplanten kunnen volledig verdwijnen bij een teveel aan karpers en door al hun modderwoelen kunnen ze water biologisch ruïneren. Vissen zijn ook niet de beste vrienden van amfibieën en ook libellen hebben voordeel aan een eerder matige of afwezige visstand: eieren en larven zijn basisvoedsel voor veel vissen. Er beweegt ook wel wat in de vissenwereld en ook daar gaan ze 'met hun tijd mee' door de aankomst van nieuwe soorten als blauwbandgrondels en zwartbekgrondels. Dat is overigens geen geschenk, want samen met zonnebaarzen, giebels, wolhandkrabben en vreemde rivierkreeften vormen ze stilaan een bijna onomkeerbaar probleem in viswaters en natuurgebieden.

Op waarnemingen.be loopt het niet over van gegevens en dat is spijtig natuurlijk, want we hebben ook soorten als rivierdonderpadden en beekforel die als zeldzaamheden onze streek op de kaart zetten. Er worden wel via diverse instanties (provincie, VMM, ANB en diverse gemeenten) grote inspanningen gedaan rond beheer en bescherming, maar dat komt niet zomaar in het nieuws. We hebben wel een informant, Marc Verbeiren, die brieft over de stand van zaken. Algemeen ziet het er naar uit dat er nog heel veel werk te doen is rond waterkwaliteit (vervuiling huishoudelijk, landbouw en industrieel), waarvoor zuiveringsinfrastructuren, afvalwatercollectoren, wachtbekkens, vistrappen en 'grond'afspraken nodig zijn.

Meestal onopgemerkt is men al een hele weg gegaan en dat is te zien met de vissen als meetlat. Als voorbeeld de Wallebeek en Lozerbeek: in 1996 nog zonder leven maar tussen 2004 en 2008 een gunstige evolutie met driedoornige stekelbaars en blauwbandgrondel, ook al is deze laatste een invasieve exoot. Veel duidelijker is dat bij de toeristische Leie, waar men sinds 1990 een verandering zag van slecht naar BBI (Belg. Biotische index) 6-8 (= matig tot goed). In 2023 had men met 19 vissoorten al een mooie collectie, met toen het besluit: er zit weer vis op de Leie. In 2025 is er weer een afvissing met reeds snoekbaars en baars als roofvis en al boeiende soorten als bittervoorn, kopvoorn en vetje. Toen werd ook een Amerikaanse rivierkreeft gevangen, en dat is natuurlijk minder goed nieuws. We vermelden hier dat de Schelde ondertussen al iets langer een hele metamorfose qua vis onderging, zowel in soorten als in hoeveelheid.

Dan de Zwalm: in 2026 nog steeds te hoge concentraties aan fosfor en in mindere mate ook stikstof, maar ook afbraakproducten van bestrijdingsmiddelen, en nog steeds (hoewel minder) huishoudelijk afvalwater. Daarnaast blijft er het grote probleem van erosie! De Zwalm is heel belangrijk omwille van zijn goede bovenlopen (o.a. de Sassegembeek) met topsoorten als beekprik, beekforel en rivierdonderpad. De afvissing door het INBO in 2022 en 2023 met 11 en 7 vissoorten toonde ook bittervoorn, kopvoorn, riviergrondel, serpeling en alver en telkens ook paling. Men zet in op herstel met structuurherstel van de waterloop en aanpak van vismigratieknelpunten, o.a. bij de Zwalmmolen, wachtbekkens en vistrappen, maar zuiveringsinfrastructuren laten op zich wachten (Nederzwalm, Brakel, Zegelsem). Recent komt ook de oeverbescherming helpen, met een grens van het water van 5 meter voor bemesting en 1 meter voor grondbewerking en gewasbescherming. Deze maatregel kan helpen in natuurherstel en niet alleen voor vissen! Ervaringen graag te delen in de toekomst. Tenslotte het Maarkebekken met de Nederaalbeek (wat een naam!), de Maarkebeek en de Pauwelsbeek, waar het ook naar beter evolueert met o.a. riviergrondel en bermpje als successoorten en wisselend nieuws over de rivierdonderpad. Maar dit voorjaar waren er enorme problemen in de Maarkebeek met erosie. In die mate dat een vistrap beschadigd werd en mogelijk het einde betekenen van de populatie beekprik.

Stekelbaars

De conclusie is vooral dat het, mits heel veel inzet van veel instanties, toch de goede weg op gaat, maar zoals zo dikwijls met natuur: de weg is nog lang! Vissen tonen een deel van de weg en een pluim voor alle werkers en onderzoekers die verder bouwen aan die, ja, toch wel natte weg waar wij met droge voeten aan onze computer verslag van kunnen geven, dankzij Marc Verbeiren, vanuit zijn interesse als sportvisser.

Lees ook op npvap.be/m/684

CORINSURE
Verzekeringsmakelaar met een hart voor mens, bedrijf en natuur
FSMA 0690.996.524
Albert Saveryslaan, 27 - 9800 Astene
gsm: +32 476 222 983 • dirk.corrijn@corinsure.be
https://www.facebook.com/Corinsure.be

Pimpelmees © Wikimedia

Aaien kan gevaarlijk zijn!

Je kan tegenwoordig bijna geen televisie meer kijken zonder dat je een reclame voor een antiparasietenmiddel voor huisdieren te zien krijgt. Beestje en baasje lijken in die reclames altijd vrolijk en gelukkig, maar er zit aan het gebruik van die middelen toch een duister kantje.

Rik Desmet

In Nederland houdt documentair fotograaf Marlonneke Willemsen zich bezig met de groei en ontwikkeling van verschillende diersoorten. Zo voerde ze op een bepaald ogenblik rupsen van de nachtvlinder grote beer met de blaadjes van paardenbloemen die ze uit het stadspark haalde. De rupsen groeiden normaal, maar bij het uit de pop komen bleken de vlinders ernstig misvormd. Vele vlinders konden helemaal niet meer uit de pop komen. Bij analyse van de paardenbloemen werden grote concentraties en aantallen van insecticiden en andere bestrijdingsmiddelen aangetroffen. Dat was aanleiding voor verder onderzoek (2023): in paardenbloemen van 15 openbare parken in 7 Nederlandse provincies werden overal middelen tegen vlooien, teken en luizen aangetroffen. In alle paardenbloemenmonsters waren tevens bestrijdingsmiddelen aanwezig, afkomstig uit de landbouw.

In zijn boek 'Het pesticidenparadijs'[1] geeft Dirk de Bekker daar meer duiding over.

Veel van de gebruikte middelen die men vrij kan kopen, bevatten gevaarlijke stoffen die in de landbouw sinds 2018 verboden zijn, zoals fipronil, een PFAS *forever chemical*, en imidacloprid. In 2017 werden in Nederland en België tientallen pluimveebedrijven geblokkeerd, omdat men er te hoge gehaltes aan fipronil had vastgesteld. Het product was er gebruikt om bloedluis te bestrijden. Veel mensen beschouwen deze producten, omdat ze vrij te koop zijn, niet als potentieel gevaarlijk. Dat geldt trouwens ook voor alle middeltjes tegen mieren, vliegen, wespen, … Plantencentra verkopen 'bij-vriendelijke' planten, terwijl een rayon verder onschuldig ogende producten, maar gevaarlijk voor bijen, verkocht worden. De bij-vriendelijke planten zijn bovendien vaak zelf met pesticiden opgekweekt.

Bij een 'aai-experiment' bleek dat zelfs een maand na het toedienen van het product, met daarbij het ook ons bekende Frontline, de eigenaren nog fipronil en imidacloprid mee-aaiden. Via zwemmende, plassende, ruiende … honden (en katten, maar die zwemmen niet) komen zo veel pesticiden in het milieu terecht. Ook via het wassen van dekens en manden komen deze producten via het afvalwater in het water terecht. En hoe dan ook horen de gekamde haren thuis in de vuilbak, of bij het Klein Gevaarlijk Afval.

Uit onderzoek[2] blijkt dat fipronil en imidacloprid in verband kunnen worden gebracht met lagere scores op het gebied van cognitieve en adaptieve vaardigheden bij kinderen met autisme.

In de natuur is één pipetje imidacloprid voor een middelgrote hond al in staat 25 miljoen bijen te doden. Als hondenbezitters hun huisdier buiten in de tuin kammen, of ergens in een natuurgebied (om het thuis 'proper' te houden), kunnen deze haren door vogels gebruikt worden als nestmateriaal. De jongen komen dan via hun blote huid in contact met de pesticiden. Bij een studie[3] naar haren in 103 nesten van mezen, werd er in elk nest fipronil aangetroffen; in bijna 90% vond men ook imidacloprid. Over het algemeen werd een groter aantal dode jongen of niet-uitgekomen eieren aangetroffen in nesten met een grotere hoeveelheid insecticiden, een hogere totale concentratie aan insecticiden of een hogere concentratie aan fipronil, imidacloprid of permethrin. Dit wijst erop dat de blootstelling van eieren aan insecticiden in de nestbekleding kan leiden tot sterfte en een lager voortplantingssucces. Het Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie vond het nodig om op haar website[4] de studie in twijfel te trekken, onder andere door te stellen dat "de waargenomen trends correlaties zijn, en geen oorzakelijke verbanden". En dat bovendien "de haren evengoed gecontamineerd zouden kunnen zijn door de omgeving." (hoe de, in de landbouw verboden, fipronil daar dan terechtkwam, wordt niet uitgelegd)

In 2025 bedroeg het aantal geregistreerde honden[5] in Vlaanderen 1.385.033, het aantal geregistreerde katten (en dat zijn ze niet allemaal) 673.038.

De reden dat deze, in de landbouw verboden, producten zo gemakkelijk gebruikt kunnen worden, komt door het feit dat het gaat om twee verschillende wetgevingen. Omdat ze toegepast worden op een dier, zijn het geen bestrijdingsmiddelen, maar diergeneesmiddelen. Daardoor ontsnappen ze aan de controle van de EFSA, de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid, maar vallen ze onder de controle van het EMA, het Europees Geneesmiddelenbureau. En een milieubeoordeling voor middelen voor huisdieren bestaat er blijkbaar niet. Het EFSA kan dus bepaalde pesticiden verbieden wegens te gevaarlijk, terwijl het EMA ze gewoon toestaat. Het EMA heeft ondertussen wel toegezegd om met richtlijnen te komen … tegen 2029.

Voor wie zich verder wil verdiepen in dit onderwerp verscheen recent in Groot-Brittannië de uitgebreide (212 p.!) review[6] 'Flea Pollution Treatment Crisis – an Independent Review'. We citeren enkele zaken uit de synopsis en samenvatting van dit document.

Fipronil en imidacloprid brengen ernstige en mogelijk onomkeerbare schade toe aan het waterleven, hebben waarschijnlijk gevolgen voor de vogelpopulaties, leiden tot een afname van de bestuiverspopulaties in openbare parken, en hopen zich op in vissen.

Uit nieuw bewijsmateriaal blijkt dat er aanzienlijke hoeveelheden voorheen onopgemerkte giftige afbraakproducten van fipronil en imidacloprid in het rioolwater zijn aangetroffen. Aangezien er in het Verenigd Koninkrijk niet naar deze stoffen is gezocht, bestaat de vrees dat we de hoeveelheid giftige chemicaliën die als gevolg van het gebruik van beide oorspronkelijke stoffen in rivieren terechtkomt, aanzienlijk onderschatten.

Een concentratie van 0,02 µg/l imidacloprid in het oppervlaktewater leidde in Nederland tot een afname van 30% van het aantal vogels over een periode van tien jaar.

Uit een onderzoek naar pesticiden en populaties van ongewervelde dieren in 13 beken in natuurreservaten in Duitsland bleek dat de hoogste niveaus van giftigheid werden veroorzaakt door overschrijdingen van de ecologische grenswaarden voor fipronil. Deze waren de belangrijkste oorzaak van de lagere aantallen vervuilingsgevoelige soorten (zoals libellen, eendagsvliegen en kokerjuffers). Er was geen lozing vanuit de landbouw of rioolwaterzuiveringsinstallaties in de beken; honden op wandelpaden naast de verontreinigde beken waren waarschijnlijk de oorzaak van de vervuiling.

Tussen 2013 en 2022 leidde de vervuiling door imidacloprid tot een afname van de populaties van insectenetende vogels in Frankrijk met 12,7% vóór 2018; deze afname hield jarenlang aan, waarbij de populaties zelfs na het verbod van gebruik in de landbouw van 2018 nog steeds met 9% waren afgenomen.

Veel bedenkingen voor het geval je bij een volgende ontmoeting een hondeneigenaar hoort zeggen: "Hij doet niets hoor …"

Voor referenties, zie npvap.be/m/686

Steenuil © Jos Zwarts

Onze kleinste uil

Voor veel mensen is, of eerder 'was', de steenuil nog de meest gekende uil in het veld. Kerkuil en ook bosuil scoren nu beter in de media en de film, de bosuil ook meer en meer in het veld: sedert 1990 doet de soort het goed en verovert als een goede strateeg bos na bos en soms zelfs dorp na dorp.

Norbert Desmet

De steenuil is in Nederland 'Vogel van het jaar'[1] met een sticker en al, en een groots programma van aandacht, bescherming en inventarisatie, en er is meer en meer nieuwe informatie over zijn voedsel.

Steenuilen bij ons toen

Steenuilen huizen dikwijls in de buurt van mensen: in de boomgaard, de huisweide van de boerderij, de knotwilgen en de schuurtjes op den buiten en ook in gebouwen. In La Brenne kennen we minstens twee 'huisuilen' in bewoonde huizen op de zolder, die nog jaarlijks op de afspraak te zien zijn, zonnend in het verluchtingsgat op de zolder. Tot mijn spijt moet ik meer en meer de verleden tijd gebruiken, want het gaat niet goed met de soort. Dat is erg snel gegaan en we kunnen het goed weten, omdat het ooit een populaire soort was om te inventariseren. Wat was er ooit aantrekkelijker dan in de voorjaarsschemering op pad te gaan, gewapend met kaart en bandrecorder, of gewoon de baltsroep even na te bootsen en dan de antwoorden af te wachten? Veel van de nu wat oudere generatie kent dat. Daar zijn de verhalen van de landbouwer die verbouwereerd stond te kijken naar 'man met fiets op de rug' door zijn velden stappend, want we wilden het grondig doen! Wat een sfeer ook, zachte avonden waren het best en zoals Géroudet dat in zijn uilenboek vermeldt: de steenuil moet je zoeken als in de boerderijen de eerste, toen eerder bescheiden, lichten aangaan; dit is de perfecte weergave! De dichtheid aan steenuilen was toen groot, zowel in de weiden als in de landbouwgebieden. Zingem spande toen de kroon met wel 10 paar per km^2 met Jacques als teller.

Steenuilen bij ons nu

Ze zijn er nog! En dat is al wat in deze tijden, maar hun aantal loopt snel terug. In Nederland noemt men dat de soorten in de min, samen met rans- en velduil. De bosuil en de oehoe zitten in het andere kamp. Meestal hoort nu een lange opsomming te volgen van de oorzaken waarom het misgaat, maar deze voorop: voor de steenuil is het huidige

Figuur 4. Trend van de Steenuil als broedvogel in Nederland, de hoge zandgronden en overig Nederland (zeekles, rivierengebied en overig). Weergegeven is de jaarlijkse index (1990=100).

landschap uitgewoond, te kort aan alles, voedsel, nestgelegenheid, veiligheid. Dat is gelukkig niet overal zo: in de groentenstreek in West-Vlaanderen doet hij het recent goed, wat men niet zou verwachten, want het loopt daar allicht niet over van de biologische boeren. En toch: een gemengd, kleinschalig landschap en ijverige vrijwilligers aan de slag met nestkasten hebben succes. Er is dus hoop. Steenuilen eten wat de pot schaft, van muizen tot kevers en nachtvlinders: camera's bij nestkasten geven een mooi nieuw inzicht. Bij ons zijn de problemen alleen groter geworden, het aantal kleine boerderijen met bijbehorende kleinschaligheid is gedecimeerd. Er is een enorme schaalvergroting in de landbouw met grotere percelen en andere teelten en werkwijzen. Iedereen heeft dit voorjaar gezien dat eind april, en dit is vroeger dan ooit, overal reeds gras gemaaid werd, en ook soms op oude weiden. Dit is ook nefast voor soorten als graspieper en andere grondbroeders. Het is best confronterend om eens een perceel opkomende maïs te volgen, mooie rijtjes, maar na een paar weken geen ander plantje meer te zien: de invloed van pesticiden is voor de natuur sluipend gif en het Europees gebruik is groeiend, wat men ook moge denken. Het in elkaar klappen van de insectenpopulatie heeft ook zware gevolgen voor de steenuil, waar in sommige braakballetjes alleen keverresten te vinden zijn en waarvan we nu met de foto's weten dat grotere kevers als mei- en mestkevers een belangrijk aandeel vormen, ook in het voedsel voor de jongen. Dat de koeien veel minder buiten mogen lopen, helpt natuurlijk ook niet en daarbovenop hebben ook de ontwormingsmiddelen nadelige gevolgen. En dan zijn er nog de verkeersslachtoffers (het N60-traject is ongeveer 'steenuilvrij') en de marters en bosuilen voeren ook de druk op de populaties op.

Is er hoop?

Er is veel goede wil en vernieuwde inzet, ook bij ons, o.a. bij het Landschapspark Vlaamse Ardennen, met publieksinformatie en een nieuwe nestkastenactie. Voor de meeste mensen is de steenuil ook eerder een sympathieke, bijna knuffelbare soort, daar zal het niet aan liggen. Het knelpunt zit bij

Steenuil © Wikimedia

het landgebruik, dat in vergelijking met die echt goede oude tijd voor de soort de grote uitdaging vormt: men heeft nood aan een steenuilenbarometer die inschat of een omgeving nog draagkracht heeft voor de soort en wat er meer nodig is. In Nederland zijn een paar specialisten aan het werk die nieuwe inzichten aanbrengen. Steenuil zijn lijkt me daar soms zelfs bedenkelijk om te leven: sommige nestkasten zijn zwaar uitgerust met camera's en anti-martersystemen. Die uilen kunnen geen poot verzetten of het staat op beeld. Maar het levert nieuwe inzichten op, zoals waarom steenuilen het in Nederland nu blijkbaar beter doen op zandgrond dan op kleigrond, te zien op de grafiek[2] hierbij. Maar die lijntjes doen stijgen, dat is 'andere koek'. We houden jullie verder op de hoogte!

Voor referenties, zie npvap.be/m/688

7 Orchesella cinctar

Springstaarten

Tekst en foto's: Johan Raes

Voor alle duidelijkheid: springstaarten (*Collembola*) worden niet (meer) tot de insecten gerekend. Ze behoren tot de klasse van de *Enthognatha*, een klasse binnen de geleedpotigen (*Arthropoda*) die losstaat van de klasse van de insecten. Dat lijkt wat vreemd, want springstaarten hebben wel degelijk 6 poten (=*Hexapoda*), net als insecten (ze hebben wel nooit vleugels). Maar ze worden apart gehouden omdat hun monddelen in een buidel buiten de kop liggen.
Uit nieuw DNA-onderzoek blijkt trouwens dat ze evolutionair gezien meer verwant zijn met schaaldieren (*Crustacea*) dan met insecten. Voorlopig zijn ze wel nog altijd binnen de *Hexapoda* geplaatst. Het zijn echte oerdieren, het oudste fossiel dateert van 400 miljoen jaar geleden.

Hun naam hebben ze niet gestolen: dankzij hun vorkstaart, de *furca* of *furcula*, kunnen ze ongemeen hoog springen. Dit element bevindt zich onder het 4de van de 6 achterlijfsegmenten, en kan (opgespannen) in 18 milliseconden ontspannen worden. Mochten wij zelf zo'n mechanisme hebben, dan sprongen we zonder moeite over een kathedraal (dag Mondo Duplantis!). Het zijn vooral de (langwerpige) *Entomobryomorphae* die daarvan gebruik maken. Handig om aan hun vijanden, zoals duizendpoten en roofmijten, te ontkomen. Ter zijde: de Engelse benaming is '*springtails*' (Engels voor 'veer'), niet 'jumptails'.

Voor springstaarten moet je geen angst hebben. Niet omdat ze zo klein zijn, maar ze kunnen niet bijten of steken, en (ver) blijven buiten in de natuur, de meeste in een vochtige omgeving. Enkel de huisspringstaart (*Seira domestica*) kan eventueel binnenshuis waargenomen worden.

De saaie cijfers: er zijn in België een 200-tal soorten gekend, wereldwijd een 8000-tal. Omdat ze zo weinig onderzocht zijn, zonder twijfel een getal dat veel lager ligt dan het werkelijke aantal.

Wie ze wil zoeken, moet er rekening mee houden dat ze (erg) klein zijn, van < 1 mm tot max. 6 mm (afmetingen niet geldig voor tropische soorten!). Het zijn echte bodemdieren, meestal te vinden in de strooisellaag, waar ze zich voeden met rottend materiaal of schimmels. Wie compost maakt, kent ze vast wel.
Ligt eens een steen of een plantenbak op, en de kans is groot dat je er ziet wegrennen of wegspringen. Maar sommige soorten vind je ook bovengronds op planten. Klop eens op een tak en misschien vallen er *Entomobryae* af.
Een gemiddelde tuin herbergt minstens duizenden exemplaren, misschien miljoenen.

Leuk om te weten: hun huid schijnt over unieke eigenschappen te beschikken, waardoor ze onderzocht worden voor industriële toepassingen.

We kunnen de *Collembola* opdelen in twee categorieën, waar telkens twee ordes toe behoren. Er zijn enerzijds de langwerpige springstaarten, *Poduromorpha* en *Entomobryomorpha*, en anderzijds de bolvormige, de *Symphypleona* en de (kleine orde) *Neelipleona*.
De langwerpige springstaarten hebben zes achterlijfsegmenten, bij de bolvormige is dat niet zo duidelijk zichtbaar. De antennes zijn meestal kort en hebben 4 segmenten. De ogen zijn ook een determinatiefactor: soms zijn ze afwezig, soms zijn ze samengesteld uit 5 tot 8 ocelli (oogpuntjes). De pootjes hebben schenen en voetjes die vergroeid zijn, daardoor lijken ze op (korte) stelten te lopen.

De *Poduromorpha* worden opgedeeld in 3 superfamilies, waarvan *Hypogasturoidea* de belangrijkste vormt. De soorten hieronder zijn langwerpig, en hebben een wat mollige vorm. De kop is vergroeid met het borststuk. In het mos vind ik geregeld soorten hiervan, zoals *Xenylla* sp. **(1)**, die kan herkend worden aan de ogen met 5 ocelli.

De *Entomobryomorpha* zijn ook langwerpig, maar fijn van lichaamsbouw, en met een duidelijke scheiding tussen kop en borst. De *Entomobryidae* zijn de meest voorkomende, of beter (doordat ze hogerop op planten te vinden zijn), de meest in het oog springende *Collembola*. Zeer algemeen zijn *Entomobrya nivalis* **(2)**, en *Entomobrya multifasciata*. Ook de kleinere *E. nicoleti* is hier te vinden. *E. albocincta* is misschien wel de mooiste.

De *Isotomidae* kennen we vooral van *Isotoma viridis* **(3)**, die tot 4 mm lang kan worden (hoewel ik in de wintertijd vooral ex. van 1 tot 2 mm grootte aantrof). Ook *I. riparia*, met een rugstreep, is hier algemeen.
Naast het genus *Isotomurus* wil ik hier ook *Vertagopus arboreus* **(4)** vermelden, een donkere soort met een iriserend lichaam.

De *Tomoceridae* kennen we vooral van *Tomocerus minor*, en de zeer algemene *Tomocerus vulgaris* **(5)**.
Met wat geluk vind je onder een of andere schors ook wel eens een *Pogonognathellus longicornis*. Deze heeft zijn naam niet gestolen, de zeer lange antennes onderscheiden hem van *Tomocerus*.

Het genus *Lepidocyrtus* is ook algemeen. Er zijn varianten die wat bleek zijn, zoals *L. lignorum*, en andere die blauw/paars getint zijn, zoals *L. cyaneus* of *L. violaceus* **(6)**. Ze worden zowat 2 mm groot, maar zijn moeilijk met zekerheid te determineren. Hun kleur komt van de schubben, en die schilferen in hun levensloop af. De bijgaande foto is dan ook niet 100% zeker (maar wel zeer waarschijnlijk) van *L. cyaneus* of *L. violaceus*.

1 Xenylla sp.

2 Entomobrya nivalis

3 Isotoma viridis

4 Vertagopus arboreus

5 Tomocerus vulgaris

6 L. violaceus

8 Deuterosminthurus pallipes

9 Dicyrtomina ornata

10 D. saundersi

11 Sminthurinus aureus

12 Allacma fusca

En dan hebben we nog de soorten *Orchesella cincta* **(7)** en *Orchesella villosa*. Als er één springstaart is die je misschien al gezien hebt, dan zal het wel *Orchesella cincta* zijn. Het is de grootste; hij kan tot 4 mm worden, en is zeer herkenbaar aan de bleke 'band' op het vierde achterlijfsegment.

De categorie *Symphypleona* is mijn favoriete bende. We vinden er 6 families: *Bourletiellidae*, *Dicyrtomidae*, *Katiannidae*, *Sminthuridae*, *Sminthurididae* en (de obscure) *Arrhopalitidae*. Als er een prijs voor koddigheid mag worden uitgereikt, dan verdienen deze 'bolletjes' voor mijn part de hoofdprijs. Het predicaat '*cute*' is hier op zijn plaats. Stel je voor dat ze het formaat van pakweg een cavia hadden, zouden jonge kinderen ze dan niet prefereren boven andere '*pets*'?

Bij de *Bourletiellidae* heb ik *Deuterosminthurus pallipes* **(8)** een aantal keer kunnen fotograferen. Ze zijn herkenbaar aan de 3 kleine puntjes op de zijkant van het achterlijf. Je vindt deze (meestal) gele diertjes ook in de zomermaanden laag op planten, tenminste als je goed kijkt. Want de mannetjes zijn ongeveer 1 mm, de vrouwtjes wat langwerpiger (1,6 mm).

De meest courante familie is waarschijnlijk die van de *Dicyrtomidae*. Twee hoofdsoorten: *Dicyrtomina ornata* **(9)** en *D. saundersi* **(10)**. Ze zijn erg gelijkend; het verschil zit in de kleur van de antennes: bij *D. ornata* gelijk, bij *D. saundersi* donkerder vanaf sectie 2.

Onder *Katiannidae* vallen onder meer de algemene *Sminthurinus aureus* **(11)** en *S. elegans*. *S. aureus* is meestal geel/oranje, maar komt ook soms in donkere vorm voor. Niet makkelijk te determineren dus. Volgens vele bronnen zijn de twee bleke vlekken tussen de ogen een kenmerk. *S. elegans* heeft 4 donkere banden op het achterlijf.

De *Sminthuridae* zijn bij ons maar met 1 soort algemeen vertegenwoordigd: *Allacma fusca* **(12)**. Volgens *Symphypleona*-normen is dat een reus, maar liefst tot 3,5 mm groot! Deze soort is dan ook één van de meest gefotografeerde (tenminste toch bij (ultra)macro-fotografen). Je kan hier ook duidelijk de *ocelli* onderscheiden.

Voor wie meer gedetailleerde info wil, is er onder meer de website collembola.org. Het is zelfs een landgenoot, Frans Janssens, die wereldexpert is.
Zo, al zin in een zoektocht? Toegegeven, mijn timing had beter gekund, vooral in herfst en winter zijn ze namelijk makkelijker te vinden. Maar met een loep in de hand vind je nu ook wel wat.
Volgende keer zetten we de boel op stelten.

Lees ook op npvap.be/m/690

Groep KU Leuven-experts pleit voor meer samenhangend ruimtelijk beleid

Ondanks enkele succesverhalen blijft het in Vlaanderen zorgwekkend gesteld met de biodiversiteit. Die vormt nochtans een essentiële basis voor ecosystemen, die instaan voor voedselproductie, waterzuivering, klimaatadaptatie en gezondheid. Een interdisciplinaire groep KU Leuven-experts brengt daarom in kaart wat er anders en beter moet. Zij pleiten voor een koerswijziging in het Vlaamse biodiversiteitsbeleid: van versnipperde maatregelen naar structurele en samenhangende keuzes.

Klimaatverandering en biodiversiteitsverlies versterken elkaar. Die verwevenheid biedt echter ook mogelijkheden om met slimme win-winstrategieën Vlaanderen aan te passen aan klimaatverandering. Het opwaarderen van moerasgebieden en meer ruimte geven aan waterlopen, met overstromingsgebieden voor waterberging, maken het mogelijk om de steeds frequentere en hevigere regenbuien op te vangen. Dat betekent minder schade en vervuiling, lagere kosten, minder menselijke slachtoffers en tegelijk meer biodiversiteit. Een duidelijk succesverhaal is het Sigmaplan in het Scheldebekken.

Het Europese landbouwbeleid heeft de achteruitgang van biodiversiteit in het landbouwgebied niet kunnen keren. Nochtans kan biodiversiteit belangrijke ecosysteemdiensten leveren aan de landbouw, zoals bestuiving en natuurlijke plaagbestrijding. Relatief eenvoudige maatregelen kunnen de basismilieukwaliteit verbeteren en bepaalde ecosysteemdiensten herstellen, maar zij volstaan niet voor het herstel van hoogwaardige biodiversiteit. Daarom is een gebiedsgerichte aanpak nodig, met expliciete keuzes in het landschap: zones met hoogproductieve, maar duurzamere landbouw, gecombineerd met zones rond natuurgebieden waar landbouw natuurinclusief wordt en waar biodiversiteit voorrang krijgt.

Grote, aaneengesloten natuurgebieden blijken essentieel om populaties levensvatbaar te houden en randeffecten te beperken. Ook het terugdringen van nutriëntenvervuiling en het herstellen van natuurlijke processen, zoals hydrologie in rivier- en moerasgebieden, leveren aantoonbare resultaten op. Daarnaast blijkt gericht beheer van invasieve uitheemse soorten noodzakelijk om herstelkansen voor inheemse biodiversiteit te waarborgen. Ten slotte benadrukken de aanbevelingen het belang van tijdige en doortastende ruimtelijke keuzes: bescherming en herstel werken vooral wanneer ze op voldoende grote schaal worden toegepast, eerder dan als losse, tijdelijke ingrepen.

Link naar de visietekst op npvap.be/m/692

Bijzondere vogelwaarnemingen voorjaar 2026

De lente van dit jaar bracht in onze regio opnieuw een boeiende opeenvolging van bijzondere waarnemingen, met maart als startschot van een dynamisch voorjaar.

Dimitri Van de Populiere

Eind maart werd op de Donkvijver in Oudenaarde een mannetje middelste zaagbek (NGE) ontdekt, terwijl op de Tweeling in Eke een roodhalsfuut (KPE) opdook. In Ouwegem werd in de derde week van maart een groep van 13 kraanvogels (LNE) aan de grond gezien. In de Langemeersen werd een roerdomp gehoord en in Melden zaten 6 koereigers. De zeearend werd twee keer gezien, over Everbeek en Vurste.

Geoorde fuut © Robin Vanheuverswyn

Op de Callemoeie leverden slaapplaatstellingen een zeldzame drieteenmeeuw (BDE, NGE) op, en in Mater werd een grote mantelmeeuw gezien. Daarnaast kwamen ook geelpootmeeuw, Pontische meeuw, zwartkopmeeuw en dwergmeeuw in de boekjes. Op de Callemoeie werden ook over het hele voorjaar heen geoorde futen gezien.

Zwarte specht werd in Everbeek en Wortegem gezien of gehoord. Raven waren actief rond het Muziekbos en Brakelbos. In Ouwegem werd een buidelmees (DDG) ontdekt. Ook zwarte mees, kuifmees en glanskop zongen in de grotere bosgebieden.

De eerste boerenzwaluw werd op 9 maart gezien, kort daarna gevolgd door de oeverzwaluw. Tjiftjaf arriveerde massaal en ook de eerste fitis werd gehoord. Het aantal zangposten van zwartkop nam gestaag toe in maart. Grote lijster had nog enkele zangposten, namelijk in Nokere, Everbeek en Brakelbos. De eerste blauwborst werd op 9 maart gevonden in de Langemeersen, waar ook even twee Europese kanaries werden gezien (DDE). Ook een zingende grauwe gors in Meilegem (HVE) en Berchem (SBE) maakte indruk. Helaas tijdelijke gasten.

In april zette de voorjaarstrek zich goed door. Vanaf begin april werden zomertalingen opgemerkt in de regio, al bleven er voor zover bekend geen koppeltjes broeden. In de derde week van april werd nog een late pijlstaart gezien in het Dal in Heurne. In Ouwegem kwamen voor de tweede keer kraanvogels (LVDW) aan de grond en een zwarte ooievaar (DPO) vloog over de Langemeersen. Ook de eerste kwartel liet zich horen in de Langemeersen. Een reuzenstern (ADV) vloog over de Heurnemeersen.

De eerste gierzwaluwen kwamen toe in de derde week van april. Bij de roofvogels was het eveneens druk: een zeearend, de derde van het voorjaar, werd begin april gezien in Meilegem en de eerste wespendief liet zich zien in Everbeek op het einde van april. In Ronse (GRO) en Boekel (LNE) vloog een grauwe kiekendief over. Een laat smelleken trok nog langs de Langemeersen.

Ook andere bijzondere soorten lieten zich zien. Hop werd in Etikhove, Nederbrakel (VVDM) en Nokere (LKI) gezien. Een zingende snor (LTH) werd in Kruishoutem ontdekt. Verder kwamen de eerste tuinfluiters, grasmussen, braamsluipers en sprinkhaanzangers toe. Er werden ook enkele beflijsters opgemerkt, waaronder een langdurige pleisteraar in de Langemeersen. Paapje en tapuit werden vrij regelmatig op doortrek gezien. De laatste twee barmsijzen werden aan de Callemoeie gezien, een kruisbek werd waargenomen in het Bos Terrijst en een grauwe gors (SFE) zong kortstondig in Nukerke.

Over het voorjaar heen trokken ook de steltlopers goed door: verschillende groepjes kluten, enkele keren steltkluut, scholeksters vormden paartjes vanaf maart, goud-, bontbek- en kleine plevieren werden geregeld opgemerkt. Verder passeerden nog wulp, grutto, bokje, kemphaan, tureluur, witgat, oeverloper en bonte strandloper. Het werd een recordjaar voor bosruiter en ook zwarte ruiter werd regelmatig gezien. Ook kleine zilverreigers, lepelaars, purperreigers, ooievaars, enz. passeerden regelmatig.

De passage bij de roofvogels was ook niet min: visarend (7 maal), rode wouw (46 maal) en zwarte wouw (36 maal). De laatste blauwe kiekendief werd nog halverwege mei gezien.

Een overzicht van enkele bijzondere broedvogels. Bij de koloniebroeders kwamen de blauwe reigers samen tot ongeveer 100 nesten in VA+. Aan de Callemoeie namen de aalscholvers 14 nesten in, en in de Brielmeersen was ook een aalscholvernest aanwezig. De ooievaars in de Brielmeersen kwamen tot 7 nesten, terwijl in Ooidonk een nieuwe broedlocatie met één nest werd vastgesteld. Daarmee kwam het regionale totaal op 8 nesten, een nieuw record. Ook de roeken bereikten een recordjaar met 1.400 nesten verspreid over VA+, waardoor onze regio opnieuw een echt bolwerk voor de soort in Vlaanderen bleek. In de Heurnemeersen groeide de kolonie kokmeeuwen verder aan tot 9 nesten, waarbij de broedvlotjes duidelijk hun werk deden en tegelijk extra vogels aantrokken die nu ook in het moerasbosje broeden.

Van de visdief waren er in de streek inmiddels minstens vier broedende koppels en twee zwarte sterns passeerden de Callemoeie. Bruine kiekendief broedde op minstens vijf locaties en slechtvalk kwam ook tot broeden op enkele plekken in VA+. Havik werd op 24 locaties gezien. We mogen uitgaan van een aantal broedparen. Middelste bonte specht kwam ook voor in 24 km-hokken. Oehoe zet zijn opmars verder door en bereikte ondertussen ook al Bos t'Ename.

Kuifmees © Rik Desmet

Roodborsttapuit werd in een 40-tal km-hokken waargenomen. Dat moet een van de hoogste aantallen zijn deze eeuw. Nachtegaal zong in 14 verschillende km-hokken. Ringmus doet het dan weer heel slecht, met nog maar een paar clusters in de regio. Ook grote lijster blijft op een laag aantal steken. Geelgors was nog aanwezig in 12 km-hokken.

In mei mindert de intensiteit van de trek, maar de kans op zeldzaamheden vergroot. Op 1 mei vlogen 2 roodpootvalken (JDW) over TTP Loweg in Mullem. Op 2 mei trok een jonge slangenarend (DVDP) over de Langemeersen, een waarneming die nog maar de vijfde van de soort in de regio was en bovendien de eerste met bewijsfoto. Op 3 mei passeerden 3 witwangsterns (BDE) over de Callemoeie, eveneens een zeldzame gebeurtenis. In Ronse werd een koereiger waargenomen. De woudapen aan de Donk keerden opnieuw terug.

Bij de steltlopers doken opnieuw enkele zeldzame doortrekkers op. Temmincks strandlopers passeerden aan de Callemoeie (SFE) en in de Heurnemeersen (DDG). Aan de Callemoeie werden daarnaast een zilverplevier (KSN) en een kanoet (LTH) gezien, soorten die niet elk jaar opduiken.

Een zomertortel (TVE) werd zingend gehoord in Dikkelvenne. Bijeneter kende een bijzonder sterke maand met zeven waarnemingen, wat past binnen de trend dat de soort regelmatiger wordt gezien. Hop werd opnieuw drie keer gemeld, onder meer aan de Donk (HME), in een tuin aan Volkegembos (KHU) en langdurig pleisterend in Nokere (LKI). Een mannetje grauwe klauwier werd gezien in Olsene (LHA) en een vrouwtje in Zulzeke (GIE).

Hop

De waarnemingen van wielewaal namen toe in de loop van mei, al bleven ze beperkt. Van orpheusspotvogel kwamen vijf meldingen binnen. In Kruishoutem liet de snor zich nog steeds horen. Een opvallende fluiter (TDC) werd op 1 mei in het Brakelbos ontdekt, jammer genoeg slechts als doortrekker. Het aantal waarnemingen van grauwe vliegenvanger bleef laag, net als dat van gekraagde roodstaart. Bonte vliegenvanger werd vier keer gezien of gehoord, waarvan vermoedelijk één broedgeval in Bachte-Maria-Leerne. Goudvink werd op twee locaties in Ronse gehoord.

Zo vormden maart, april en mei samen een bijzonder rijk en gevarieerd voorjaar, met een mooie afwisseling van broedvogels, doortrekkers en uitzonderlijke zeldzaamheden die de regio opnieuw op de kaart zetten.

Lees ook op npvap.be/m/694

VLAAMSE ARDENNEN TOT DENDER
REGIONAAL LANDSCHAP

Audiowandelingen Landschapspark Vlaamse Ardennen

Het Landschapspark Vlaamse Ardennen lanceert dit jaar 8 audiowandelingen. Via een app op de telefoon krijg je niet alleen uitleg over het landschap, maar ook over de geschiedenis, het erfgoed en de cultuur in de Vlaamse Ardennen. Per deelnemende gemeente is er een audiowandeling met een traject van een vijftal kilometer en een zevental stops uitgestippeld.

Op 30 maart werd de eerste audiowandeling voorgesteld. In het licht van de Ronde van Vlaanderen was dat niet toevallig de Kwaremont in Kluisbergen. Op de wandeling kijk je naar het landschap en krijg je te horen hoe dat landschap door de jaren heen is ontstaan. Maar ook over de tradities, en daarin kan het wielergebeuren natuurlijk niet ontbreken.

Ondertussen zijn er drie wandelingen klaar. Na Horebeke werd op 29 mei de derde wandeling voorgesteld in Zwalm. Verder komen er ook nog wandelingen door Oudenaarde, Zottegem, Geraardsbergen, Maarkedal en Ronse.

Alle wandelingen zijn gratis te beluisteren via de app izi.TRAVEL.
Info over het landschapspark:
https://www.rlvad.be/landschapspark

Lees ook op npvap.be/m/xxx

LE ROY RINASSUR BVBA
Crelan
Warandestraat 17, 9810 Nazareth
T. 09 385 44 60 - 09 385 61 32
e-mail: leroy@rinassur.be
verzekeringsmakelaar nr. 13839
ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN VERZEKERINGEN

Birdathon 2026

Dimitri Van de Populiere

Op 9 mei hielden heel wat vogelwerkgroepen in Vlaanderen hun jaarlijkse birdathon en ook wij in Vlaamse Ardennen *plus* deden opnieuw mee. Het doel? Zo veel mogelijk buiten lopen, zo veel mogelijk verschillende soorten zien binnen onze regiogrenzen, zo veel mogelijk mensen op de been brengen, en een hoop plezier beleven natuurlijk. Tijdens al die pret wordt ook heel wat nuttig werk geleverd. Zo worden tal van nieuwe territoria en zangposten ontdekt van broedvogels.

In VA+ waren die dag minstens 86 mensen op pad en werden bijna 1.400 waarnemingen ingevoerd. Goed voor 118 soorten! Dat is zonder exoten zoals nijlgans, fazant, etc.). In 2025 deden we ietsje beter met 121 soorten.

We haalden enkele zeldzame soorten binnen. Zoals een mannetje grauwe klauwier in Olsene, gevonden door Luc H. We scoorden ook de enige hoppen van Vlaanderen. Één in Volkegem door Klaas H. en één in Nokere door Lieven K. Verder waren snor, lepelaar, orpheusspotvogel, enz. leuke toevoegingen op de daglijst. Ook zeldzame broedvogels (voor de regio althans) zoals bonte en grauwe vliegenvanger, ringmus, gekraagde roodstaart, appelvink en grote lijster kwamen op de lijst.

Maar niet alles lukt natuurlijk. Opvallend, we konden maar geen slobeend vinden. Nochtans werden die de dagen ervoor wel gezien. Hetzelfde verhaal voor watersnip, geoorde fuut en ransuil. Ook goed verscholen broedvogels zoals middelste bonte specht en oehoe kregen we niet voor de kijker die dag. Nochtans zeker aanwezig in Vlaamse Ardennen *plus*.

Zo'n birdathon houdt ook een beetje de vinger aan de pols en laat soms pijnlijk blijken welke soorten verdomd moeilijk te vinden zijn. Zo hadden we van grote lijster en geelgors maar een waarneming. Ook ringmus wordt jaar na jaar moeilijker.

Grauwe Klauwier © Rik Desmet

In ieder geval, we beleefden wel veel plezier. We brachten veel mensen op de been. En, er is alweer een hoop nuttige data verzameld!

Tot volgend jaar!

En nog een speciale vermelding voor 'ons' Eleen Legat, die de birdathon coördineerde over heel Vlaanderen.

Lees ook op npvap.be/m/696

GRAFISCH ONTWERP
ADVIES & BEGELEIDING
HULP TER PLAATSE
GWAPO.BE
ONTWERPERS EN DOENERS

BelCoPrint
Tolpoortstraat 3 • 9800 Deinze
Copycenter | Planafdruk | Grafisch Ontwerp
Stempels | Kunstschilders & Tekenmateriaal
www.belcoprint.be

Een vroege lentewandeling op de Kluisberg

Drie maart 2026, kort na de middag. Net voordat de Knoktestraat de Rue de Trieu wordt, sla ik rechtsaf, de Vierschaar in. Ik ruik ze eerder dan ik ze zie: de eerste bloeiende maartse viooltjes. Grote ereprijs, paarse dovenetel en kleine veldkers bloeien eveneens, maar die ruik je niet. Een struikje van het geslacht *Prunus* ziet wit van de bloesems. De eerste hommels doen er zich aan te goed. De temperatuur haalt nog niet de voorspelde achttien graden Celsius, maar warm is het alvast.

Henk Coudenys

Zoals zo vaak de voorbije dertig jaar volg ik de grensweg tussen Oost-Vlaanderen en Henegouwen. Wallonië ligt links, het is er nog wat mistig. Rechts van de weg ligt een oud kasteeldomein zonder kasteel. Daar mogen gewone mensen niet komen. Links begint het bos. Ook dat is taboe voor wandelaars. ‘Attention Chasse, Propriété privée’ staat veelvuldig te lezen op metalen bordjes, half ingegroeid in de boomstammen waarop ze zijn vastgespijkerd. Aan de fietssporen te zien, zijn er heel wat mountainbikers die zich aandienen als jachtwild. De helling aan de Vlaamse kant staat vele meters lang vol met sneeuwklokjes. In tegenstelling tot die in mijn tuin zijn ze nog niet uitgebloeid.

Even verderop loopt een klein paadje dat naar een grote hooiweide leidt die bij het kasteeldomein behoort. Het bordje met ‘Privédomein, verboden toegang’ dat er vorig jaar stond, is verdwenen. Ik ga op bezoek bij de twee gigantische bomen die aan de rand van het grasland staan. Zelfs met de hulp van mijn spiegelbeeld kan ik hun stammen niet omarmen. De minst dikke van de twee verraadt op basis van de verdroogde vruchten die hij nog draagt zijn identiteit van tulpenboom. Zijn nog dikkere buurman is er ook een, maar waarom deze in tegenstelling tot zijn buur geen vruchten heeft gemaakt, is me een raadsel. Het zijn getuigen van een ver verleden, van toen er nog een kasteel stond. Via Norbert Desmet kwam ik te weten dat het op het einde van de Tweede Wereldoorlog door de Duitse bezetters met de grond gelijk werd gemaakt, zodat ze geen spoor zouden achterlaten van de lanceerbasis voor hun beruchte V2-bommen.

Achter me klinken de luide stemmen van een lawaaierige groep wandelaars. Het is moeilijk om te ontsnappen aan het rumoer van de gemiddelde medemens. Vier statige, hoog opgeschoten bomen van het geslacht *Chamaecyparis* vangen mijn aandacht. Drie van hen staan op een rij, een behoorlijk aantal meters van elkaar. De dikste heeft een stamdoorsnede van bijna een meter. Zijn het restanten van een oude haag van ‘tuinsparretjes’? Nummer vier is beduidend jonger en heeft de rij verlaten, een zaailing vermoed ik. Ik besluit de dikste van dichtbij te gaan bekijken. Ik verdwijn ei zo na in een steile, diepe put waarvan de bodem niet meteen zichtbaar is. Er zijn nog meer van die putten. Ze lijken op verluchtingsschachten en liggen netjes op een rij. Er schijnt een legende te bestaan over een onderaardse tunnel die vanuit het kasteel vertrok en deze richting uitging. Wie weet wat zich daar nog meer onder de grond bevindt.

Boven de grond staat een vlek speenkruid met glanzende gele sterretjes te bloeien en steken de eerste scheuten van bosereprijs hun hoofdjes boven de afgevallen herfstbladeren. De hangende zegge zegt me dat het van nature behoorlijk nat is langs het wandelpad.

De lawaaigroep is me intussen voorbij. Hopelijk gaan ze naar de Bosbar en blijven ze daar. Een van hen staat te plassen, de rest van de groep wacht hem op, vijftig meter verderop. Luid pratend stapt hij naar hen toe. In zijn gsm of in zichzelf? Het is niet duidelijk. Ze gaan rechtdoor, dus neem ik het eerste pad naar rechts. Er groeit witte klaverzuring op het bermpje naast het pad. Ik sla opnieuw rechtsaf, een weinig gebruikt pad in. Het loopt langs de grens van het kasteeldomein, oude ijzeren paaltjes in de grond, versleten staaldraad ligt hier en daar te roesten. In de verte slaan drie reeën op de vlucht, hun witte konten in de lucht. Even verder waarschuwt de ruwe smele me dat het drassig wordt. Ik heb mijn oude wandelschoenen aan met twee scheurtjes in het leder van de rechterschoen. Voorzichtig stap ik over de pollen gras, dankbaar voor hun waarschuwing.

Ik heb moeite met het concept privébos en nog meer met het bestaan van private jachtterreinen. Het zijn late restanten van het feodale tijdperk. Dat begon ooit ongeveer zo: een grote bende gewapende agressievelingen liep het land onder de voet, onder leiding van een van hybris vergeven aanvoerder. Die verklaarde zichzelf tot koning en zei: ‘Al dit land is nu van mij’. Wie het hiermee niet eens was, werd over de kling gejaagd. Grote delen van ‘zijn’ land gaf hij in bruikleen aan de trouwste leden van zijn roversbende, vergezeld van ronkende titels zoals hertog, graaf of baron. Zij beschikten nu over leven en dood van alles en iedereen die toevallig ook in die landstreek woonde. In recentere tijden werden hun eigendomsrechten in notariële akten verankerd. Verpauperde deze landadel, dan verkochten ze grote partijen van hun grond aan industriëlen, rijk geworden op de rug van andermans arbeid. Die maakten er hun privéjachtterrein van, in navolging van de vorige eigenaars. En daar zitten we nu nog steeds mee opgescheept.

Bossen en andere natuurgebieden mogen van mij allemaal staatsbezit worden, beheerd onder het toeziend oog van een democratisch verkozen regering en een bekwame administratie. Ik heb geen enkel probleem om de toegang ontzegd te worden tot de omgeving van een dassenburcht of een nestplaats van oehoes, een kwetsbaar nat hooiland of een zeldzaam stukje bronbos. Het plezier van wereldvreemde enkelingen om ’s winters op al wat leeft te kunnen schieten, verdient geen privileges.

Aan het volgende kruispunt der boswegen bots ik weer op dezelfde groep wandelaars. Nu zie ik dat het om mensen met een mentale handicap gaat, vijf levenslang onvolwassenen van diverse middelbare leeftijden en één begeleider. Via de Pensemont wandelen ze het bos uit. Ik blijf in stilte achter. Wegens de toenemende temperatuur stop ik mijn jas in mijn schoudertas. Aan de overkant van mijn zitbank liggen verdorde adelaarsvarens plat tegen de grond. Het is een overwinteringsplek voor teken. James, mijn trouwe, luie huiskater, heeft vandaag net zijn eerste teek gevangen. Vorig jaar was dat pas op 23 maart en dat was ook al veel vroeger dan verwacht.

Lees het vervolg op npvap.be/m/698

Steenuil © Jos Zwarts

Zoals dikwijls: te laat, te weinig aan natuur gedacht …

Even wat groene rimpels in de berichtgeving: Natuurpunt samen met, jawel, de Boerenbond, merken op dat het misloopt met de fermettenrage in ons Vlaamse landschap.

Norbert Desmet

Wie niet ziende blind is, ervaart ook wel dat ons landschap snel uitgekleed wordt, met voorkeur in de nog mooiste landschappen. Een van de oorzaken: boerderijen waar de bedrijfsvoering stopt, worden (tegen hoge prijzen) verkocht voor villa- en fermettenbouw. De rust en het groen zijn een meerwaarde geworden, verstaanbaar misschien, maar terecht?

Biodiversiteitsverlies

Dat bij de 'herinrichting' ontzettend veel natuur verloren is gegaan, bleef onder de radar in het nieuws en in het beleid. Zonder noemenswaardige tegenstand van openbare besturen bij het verlenen van de vergunningen volgt dan, gelukkig niet altijd, maar meestal wel, de kaalslag: oude bomen, boomgaarden en gebouwen weg, *tabula rasa* met letterlijk 'egalisering' van het terrein. Je kan het ook legalisering van de natuurafbraak noemen = doe maar. Wie het door een groene bril bekijkt, ziet daar moeizaam opgebouwde oude natuur uit het Vlaamse landschap verdwijnen, stapstenen voor vogels, vleermuizen, zoogdieren enz. Het heeft in de vogelwereld vrijwel zeker een groot aandeel in het verdwijnen van soorten als zwaluwen, steenuilen, lijsters, mussen en roodstaartjes, allen deelgenoot van de ketting natuur in boerenland. Daar is bij ons wat om te doen tegenwoordig, met 'stop die achteruitgang': de veldleeuwerik schopte het tot vogel van het jaar in een wanhoopspoging om de soort van het verdwijnen te redden. In Nederland is dat de steenuil, in beide gevallen een eerder triestige eer. Vogels, wees op je hoede als je soort van het jaar wordt! En dan begint de draaimolen: zoals verwacht legt Brouns het accent op het grondverlies voor de landbouw en ergens als aanhangsel in een flets kleurtje het natuur- en biodiversiteitsverlies … De volgende nieuwsuitzending is daar onze minister-president met commentaar uit een nog dieper dal: de politieke teneur is gezet. De oplossing is verder weg dan ooit, oplossen met een 'takske', ja, het is inderdaad maar één letter verschil…. Over inzicht in de problematiek is dat nog bedenkelijker, want er is meer schade en hinder dan op het eerste gezicht geschat.

In de zijlijn…

Zelf stond ik op de eerste lijn bij de start: Kluisbergen leek van bij het begin de ideale plek om zijn rust in de natuur te verzilveren, het uitzicht nietwaar! Hoe groter de naam en het kapitaal, hoe pompeuzer de inplantingen. Dikwijls zette de ingang met smeedijzeren hekkens en camera's al de toon en onze gemeente is duidelijk niet alleen: er werden wat stulpjes neergezet in onze oases van groen! Het moet zelfs niet altijd hellend zijn; ook in de buurt van Waregem deinde die rage uit richting Wortegem, Kruishoutem, een verkennende wandeling of PANO-reportage waardig. Als je in de buurt woont, kan je geluk hebben: veel van de boerderijen zijn tot gewoon woonhuis binnen de familie gebleven en er komt zelfs autochtoon groen bij, maar het kan ook minder zijn als de eigenaars alleen van perkjes houden natuurlijk. Of erger, als ze van paardjes houden! Hier wat terzijde: je zal maar de steenuil uit de buurt zijn; en dan hopen op mestkevers en pieren, maar die gaan ten onder aan ontwormingsmiddelen en een ander grasbeheer dan de weiden van de oude hoeve. Zeker geen winstpunt als men het idee van vakantieverblijf voor groepen als verdienmodel kiest: onrust troef, vespa'tjes en 2pk's incluis, en gegarandeerd een dode beek aan de achterkant, waar de meestal veel te kleine waterzuivering in uitmondt. De neoliberaal zegt dan: dat is positieve streekontwikkeling, vroeger was het erger, het was de overloop van de mestput…

De commentaren…

In de nasleep zijn ook de reacties boeiend. De conflicten voorop: hinder voor de nieuwe bewoners, geur en vroege arbeid op het veld, dat hadden ze niet verwacht, ontoelaatbaar! Brouns en Ceyssens, ja, passend op hun paard: verlies aan hectaren landbouwoppervlak, ongehoord. De politiekers: ik zag er ooit één dansen bij de verkoop van een hoeve, streekontwikkeling volgens hem, hij was schepen van landbouw … Zijn collega: "Moeten we niet sleutelen aan de vergunningen? Best afblijven …" De buurtbewoners: "Schone entree daar, en vette wagens". De financieel expert Maus: "De oogst hoeft niet steeds graan te zijn; bij verkoop wordt ook geoogst door de boer" en dat is zeker waar. De kerkuil: tot nooit meer. En ja, ik zou niet graag een zoon hebben die nu landbouwer wil worden, wat een zootje… De natuur: diepe zucht, we staan weeral achteraan in de rij, en misschien nog het belangrijkst: hoeveel medeburgers raakt het nog?

Besluiten moeten we met 'er is hoop', maar die is er niet, toch niet in onze streek. Het loslaten van landbouwgrond kan een opportuniteit zijn voor een bestemming natuur, zeker bij boeren die stoppen in valleigebied. Het bebossingsverhaal is een voorbeeld van hoe moeilijk natuurherstel gaat. Als we de resultaten zien, weten we genoeg. We zagen de ambtenaren hun best doen, maar wat kan je doen als de politiek er een minister op zet met als opdracht: zeker niet te veel doen rond natuur? En het is niet makkelijk voor die mens om te overtuigen dat landbouwgrond belangrijk is in het fermettendossier en voor onze voeding tegen het licht van de aardappelcatastrofe van 2025. De samenvoeging omgeving en natuur is een farce op zich. Een minister voor natuur die zijn opdracht grootschaliger mag uitvoeren en natuur meer ruimte geeft, zou al beter zijn dan de sprokkeltjes waar we het nu mee moeten doen. Een voorbeeld: geef de Scheldemeersen bij ons hier en daar terug aan de natuur, voor meer natte natuur! En wie weet: de provincie Oost-Vlaanderen, dienst integraal waterbeheer, werkt aan een peilbesluit voor de Meldenmeersen en wij, Natuurpunt, mogen mee aanzitten. Te volgen met gepaste verwachtingen?

Ringmus © Jos Zwarts

Lees ook op npvap.be/m/700

somethingellis
GRAFISCH ONTWERP
GSM 0479 433 711 // ELLIS.DEVUYST@GMAIL.COM // WWW.SOMETHINGELLIS.BE

Nog eens over PFAS

Exact een jaar geleden stond er in deze Meander een bericht over PFAS in de eieren. Vijf gelukkigen konden toen een gratis test winnen. Van vier van hen kennen we ondertussen het resultaat en dat is best ontnuchterend: bij alle vier de analyses bleek er te veel PFAS in de eieren te zitten! De staalnames komen uit Oudenaarde, Ronse, Kruishoutem en Asper. Het is toch wel schrijnend dat tegenwoordig zelfs de eieren van de eigen kippen niet meer veilig zijn.

Nieuwe JNM-afdeling Vlaamse Ardennen op komst

Zaterdag 24 oktober organiseert JNM Vlaamse Ardennen een kennismakingsmoment in Natuurboerderij Bos t'Ename vanaf 18 uur. Iedereen die interesse heeft en/of mee wil bouwen aan deze nieuwe lokale werking in regio Oudenaarde/Ronse is welkom.

Meer info op jnm.be/vlard.

Andere JNM-afdelingen actief in de streek zijn:
- JNM Leievallei: jnm.be/nl/afdelingen/jnm-leievallei
- JNM Zottegem: jnm.be/nl/afdelingen/jnm-zottegem

Verblijf in Santa Maria de Buíl, Aragón (Spanje)

Waar geologie, geschiedenis en natuur onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Een streek met een rijkdom aan roofvogels, vlinders, verlaten dorpen en ruige natuur.

De ideale uitvalsbasis om de natuur te ontdekken zowel in de Spaanse Pyreneeën als de Sierra de Guara.

Info: casaluezadebuil.lodgify.com
Info over de streek: spaanse-pyreneeen-guara.be

Vlotjes voor visdief

De Vogelwerkgroep bouwde samen met het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen tot Dender, RLVA en vrijwilligers (o.a. van de Heurnemeersen) 9 visdiefvlotjes.

In de Heurnemeersen zijn de 3 geplaatste vlotjes bezet door kokmeeuw en dit deed de bestaande kolonie groeien tot 9 broedende vogels. Van de 3 vlotjes op de Donk is er momenteel al eentje bezet door een koppel visdief. De andere 3 vlotjes, geplaatst op de Ohiovijver in Nederename, hebben voorlopig nog geen succes.

Vlot © Robin Vanheuverswyn

POMONA
PUUR AERDE

Nieuw in Brakel!

JOUW WEKELIJKSE PORTIE BIO GROENTEN, RECHTSTREEKS VAN BOERIN TOT BORD

Pomona Puur Aerde is een coöperatieve bioboerderij in Brakel (Michelbeke) waar boeren en burgers samenwerken aan een eerlijk -bos- landbouwsysteem.

Kom elke laatste zaterdag van de maand ons ontmoeten via een rondleiding van 10u tot 11u.

IK DOE MEE!
WWW.POMONAPUURAERDE.BE

We delen in de rouw van …

Karel De Vuyst, zijn kinderen en kleinkinderen bij het heengaan van Marijke Magherman (°2-4-1956, †10-4-2026)

Marijke, onze libel.
We zien je graag, zielsveel.
Immens graag.
Het zit gewoon in je naam vervat.
Een rijke ma,
rijk aan vreugdevolle zorg.
Voor ons, voor zovelen.
Immens dank, aan onze libel in rust.

Karel, Cynthia, Sandy, Sara, Roselien en Peter

Marijke was betrokken bij de opstart van Wielewaal Jongeren Zottegem in februari 1978. In november 1977, 4 maand eerder, organiseerden, onder andere Marijke en ik, een infoavond voor jongeren met als titel: " Wat zou een jongerenwerking kunnen zijn in Zottegem?"

Voor 6 thema's hadden we sprekers uitgenodigd: wereldwinkel, bouworde, mensen met een beperking, milieu en natuur, cultuur en samenlevingsopbouw. André De Kimpe sprak over milieu en natuur.

Zondagvoormiddag 7 juni ontvingen Gunther Groenez en Andre Wandels een honderdtal bezoekers aan de Walburgakerk in Oudenaarde om er uitleg over de slechtvalken te geven. Dit jaar zijn er drie jongen die op 3 mei geringd werden. Eén jong dat uit de nestbak was gevallen, werd door Gunther op 1 juni veilig teruggebracht.

Hera, een van de oudervogels, kwam twee keer toe met een prooi en meteen was er veel actie rond de toren. Wel moesten we regelmatig om de kerktoren lopen om de jonge vogels op te zoeken.

Robin Van heuverswyn

Plantencursus 'Ken je familie' deel 2

Als je graag in de natuur loopt en datgene wat je ziet op naam wil brengen, dan is Obsidentify een fantastisch hulpmiddel. Maar als planten écht je ding zijn en als je graag het grotere plaatje wil zien, dan is deze cursus iets voor jou. We leren de grote plantenfamilies herkennen, leren op die manier de structuur in de plantenwereld zien en ook het zelf determineren gaat een stuk sneller.

Rijpende wilde peen met parende pyjamawants © Vincent Decroock

Tijdens de lessen bespreken we de schermbloemen-, de helmkruid-, de nachtschade-, de anjer-, de duizendknoop- en de ruwbladigenfamilie. De families worden zo aangebracht dat ook plantenleken helemaal mee kunnen (ook als je deel 1 van de cursus 'ken je familie' gemist zou hebben). Na de pauze worden ook planten uit die familie(s) gedetermineerd, waarbij telkens de voor die families typische botanische termen aan bod komen. Na de cursus trek je met een stevige bagage door de natuur en kan je op die basis verder bouwen.

Deze vijfdelige cursus gaat door in het Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen – Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel. De achtereenvolgende lesdagen zijn de maandagen 14 en 28 september en 5-12-19 oktober 2026.

Inschrijven: https://npvap.be/a/30036

Deelnameprijs:
€ 70 voor niet-Natuurpunt-leden
€ 60 voor Natuurpunt-leden
€ 30 voor sociaal tarief

Overschrijven op rekening BE72 9733 5819 9816 van Natuurpunt Burreken - Maarkedal - Kluisbergen.

Organisatie:
- Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen - Boembekemolen
- Natuurpunt Burreken - Maarkedal - Kluisbergen
- Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
- Natuurpunt Natuuracademie

Contactpersoon: Vincent Decroock, vincent.decroock@proximus.be

Boembekemolen © Dieter Lernout

De Boembekemolen, het bezoekerscentrum van Natuurpunt in de Vlaamse Ardennen

Spring binnen in de molen en laat je verrassen door een mix van cultureel erfgoed, natuur en het mijnwerkerspad.

April t/m oktober (terras & info): woensdag, vrijdag en zaterdag van 14u - 18u; zondag van 10u - 18u

Je kan er terecht voor een verfrissing, kleine versnapering of ijsje tijdens je wandeling of fietstocht. Het is een zalige plek om neer te strijken, ook met je familie of vereniging. Voor groepen groter dan 20 personen graag een seintje vooraf.

Kom je met de auto?

Gebruik aub onze randparkings (Riedeplein te Brakel en parking Slijpstraat te Zottegem). Het Mijnwerkerspad leidt je naar de Boembekemolen.

Zin om onze vrijwilligersgroep te versterken?

Voor het bezoekerscentrum zoeken we onthaal & barmedewerkers. We nodigen je graag uit om een paar uur te komen proeven van het Natuurpunt-oberschap. We verschaffen je alle info en al vlug ben je een volleerde ober. Zeker op zondagnamiddag is het fijn om met vrienden onze bezoekers te ontvangen.

Zin?
Contacteer Dieter Lernout via dieter.lernout@natuurpunt.be of 0477 76 02 48.

Er zijn ook kennismakingsmomenten gepland. Controleer de agenda op de website Natuurpunt.be of via deze QR-code.

Faunahuis, Kern Rondom Burreken

Laat je verrassen en bezoek het Faunahuis. Verneem wat natuurinclusief bouwen betekent en hoe je de ecologische biodiversiteit in en rond je woning, een ander gebouw of infrastructuur kan behouden én vooral vergroten.

Perreveld 5, 9660 Brakel
Open deur 19 april, 17 mei, 21 juni en 19 juli
Tussen 12u en 16u
Dirk Criel, 0475 45 05 34

Natuurboerderij Bos t'Ename

De Natuurboerderij Bos t'Ename vervult meerdere functies: vaste stek van de arbeidersploeg van Natuurpunt en van vzw Apart (een-op-een begeleiding in de natuur van jongeren met specifieke noden), uitgangsbasis van de Werkgroep Bos t'Ename, vergaderruimtes etc. Ze biedt ook allerlei educatieve mogelijkheden op het snijvlak van natuur, landbouw en erfgoed, is gebouwd met hout, stro en leem uit het gebied zelf en is natuurinclusief, met een staalkaart aan faunavoorzieningen.

Boskant 56, 9700 Oudenaarde
Pieter Blondé, 0488 362 279, pieterblonde@hotmail.com

Kalender

juli – oktober 2026

Alle in de kalender vermelde afdelingsoverschrijdende en met andere verenigingen gedeelde activiteiten worden ondersteund door Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus vzw.

Kom eens meedoen!

Meer dan 40.000 natuurliefhebbers steken al de handen uit de mouwen voor de natuur in hun buurt. Maar de natuur heeft nog vrijwilligers nodig.

Iets voor jou? Een overzicht van onze werkdagen:

Werken in natuurgebied het Burreken – *Natuurpunt Kern Rondom Burreken*

4 juli, 1 augustus, 5 september, 3 oktober

Samen met de vrijwilligers van het Burreken doen we allerlei beheerwerken in de natuur. Naargelang het seizoen gaan we maaien of knotten, bramen terugzetten of aanplant doen. Na het werk komen we gezellig samen in het Faunahuis voor een afsluitende drink.

09.00 uur - 12.30 uur
Parking Groenstraat, Groenstraat, 9667 Horebeke
contact@burreken.be
Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/27008

Gezinswerkdag Bos t'Ename – *Natuurpunt Kern Bos t'Ename*

25 juli, 29 augustus, 26 september

Onze maandelijkse werkdag waarop het team vrijwilligers van de Werkgroep Bos t'Ename aan de slag gaat om alle nodige werkzaamheden uit te voeren in het bos en op de natuurboerderij. Vandaag werken we op één van de mooiste plekken in Oudenaarde. Ondersteund door enkele trekpaarden doen we al het maaisel weg op de Ezelweide. Daar zullen o.a. de Gevlekte rietorchissen van profiteren. Op deze weide staat de grootste populatie in België volgens waarnemingen.be. Kinderen altijd welkom! Wel graag onder begeleiding van (groot)ouders/oppassers.

Wij voorzien middageten en drinken voor gans de dag.

Er staan veel verschillende klussen op het programma waaruit deelnemers kunnen kiezen.

09.00 uur - 17.00 uur
Natuurboerderij Bos t'Ename, Boskant 56, 9700 Oudenaarde
pieterblonde@hotmail.com, 0488 36 22 79
guido.tack1@telenet.be, 0474 90 02 30
Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/28079

Werkdag Bos t'Ename - Plan B – *Natuurpunt Kern Bos t'Ename*

27 juli, 31 augustus, 28 september, 26 oktober

Werkdag Plan B is de extra maandelijkse werkdag van Werkgroep Bos t'Ename voor ieder die kan helpen op maandag.

Wat doen we? Allerlei nodige werkzaamheden in het bos en op de natuurboerderij.

09.30 uur - 17.00 uur
Natuurboerderij Bos t'Ename / kampweide, Boskant 56, 9700 Oudenaarde
Eddy De Bock, thebockfamily@hotmail.com, 0474 77 00 54
Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/28080

Natuurbeheerwerken Middenloop Zwalm: Gezinswerkdag – *Natuurpunt Zwalmvallei*

19 september

Appelpluk in de boomgaard te Boembeke. 's middags is er soep. Aangepast programma voor de kinderen.

10.00 uur - 16.00 uur
Zwalmvallei, Boembeke 18, 9660 Brakel
jan@aardbol.be
Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/26918

Werkdag Middenloop Zwalm – *Natuurpunt Zwalmvallei*

17 oktober

Voorbereiding Dag van de Trage Weg. Afspraakplaats wordt doorgestuurd in functie van de uit te voeren werken. Gelieve je mailadres door te geven om op de hoogte te worden gehouden.

10.00 uur - 16.00 uur
Zwalmvallei, Boembeke 18, 9660 Brakel
jan@aardbol.be
Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/26921

Activiteiten

Zondag 5 juli 2026

Zomerwandeling Bos t'Ename – *Natuurpunt Kern Bos t'Ename*

Welkom op onze jaarlijkse zomerwandeling in Bos t'Ename onder leiding van Guido Tack, met een tweede luik vol nieuwe verhalen over historische figuren. Je geniet van het bos in zomerglorie, met uitleg over natuur, erfgoed en recente ontwikkelingen. Gratis, inschrijven niet nodig. Zie online voor meer info.

- 09.00 uur - 12.00 uur
- Ingang Bos t'Ename - Kapellestraat, Ename - wandelknooppunt 33, Kapellestraat 101, Oudenaarde
- guido.tack1@telenet.be, 0474 90 02 30
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/28338

Zondag 12 juli 2026

Planten- en insectentocht aan de industriezone Pont-West te Ronse – *Natuurpunt Ronse*

Elke plantensoort heeft zijn eigen insectenfauna, de gids legt de verbanden bloot. Het is een determinatiewandeling. Heb je een loep breng je die mee.

- 10.00 uur - 12.30 uur
- Industriezone Pont West, Doornikse steenweg ter hoogte van kruispunt met de Engelsenlaan, Ronse
- johan.glibert@gmail.com, 0477 51 94 19
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/22120

Planteninventarisatie Nukerke (Maarkedal) – *Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus*

Inventarisatie van alle hogere planten in IFBL-kwartierhok E2 48 12: oude dorpskern, bermen N60 en landelijk gebied. Breng flora, loep, laarzen of stevige stapschoenen mee.

- 10.00 uur - 13.00 uur
- Parking Natuurkijkers, hoek Heidje - N60, Nukerke
- Henk Coudenys, coudenys.henk@belgacom.net, 09 386 97 11

Wandeling: geografie en geologie in de stad – *Milieufront Omer Wattez vzw*

Wat is het verband tussen de Paemelekerk en een fossiel tropisch koraalrif? Hoe werden meanders, fossielen en waterlopen straten? En hoe kwamen we aan de naam 'tarmac'? Marc De Jonghe neemt ons mee door het centrum van Oudenaarde voor de antwoorden op deze vragen. Je kennis van geografie en geologie wordt opgefrist. En Marc heeft beloofd om het niet over verglijdingen te hebben.

MOW-leden: gratis - niet-leden: € 2. Opgelet: plaatsen zijn beperkt. Breng wandelschoenen en kledij aangepast aan het weer mee.

- 19.00 uur - 21.00 uur
- Centrum Ronde van Vlaanderen, Markt 43, Oudenaarde
- info@milieufrontomerwattez.be

Vrijdag 17 juli 2026

Gezinswandeling: Nachtvlinders in het Parkbos – *Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen - Boembekemolen*

Maak kennis met het Parkbos Uilenbroek, een geslaagd hersteld bocagelandschap van Natuurpunt. Geert Plaetinck vertelt honderduit. Als de avond valt, bekijken we de nachtvlindervallen en het volkje dat op het licht afkomt – leuk voor kinderen. Zie online voor meer info.

- 19.00 uur - 22.30 uur
- Aan de picnictafel aan de Waesberg, Waesberg, Lierde
- Dieter Lernout, dieter.lernout@natuurpunt.be
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/28474

Zondag 19 juli 2026

Opendeur in het Faunahuis – *Natuurpunt Kern Rondom Burreken*

Tijdens de opendeurdagen kan je gratis het Faunahuis bezoeken en een korte rondleiding krijgen in en rond het huis. Je maakt kennis met principes en technieken van natuurinclusief bouwen.

- 12.00 uur - 16.00 uur
- Faunahuis Brakel, Perreveld 4, 9660 Brakel
- contact@burreken.be
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/26325

Woensdag 29 juli 2026

Infomoment Nieuwe vrijwilligers Onthaal & Barmedewerker - BC Vl Ardennen - Boembekemolen – *Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen - Boembekemolen*

Welkom nieuwe vrijwilliger! Maak kennis met de werking van onze zomerbar in de Boembekemolen. Vanaf 17.00 uur meedraaien in de cafetaria, om 18.00 uur een infomoment over vrijwilligerswerk. Na een paar meeloopnamiddagen sta je klaar als terrasmedewerker in een van de 15 bezoekerscentra van Natuurpunt. Zie online voor meer info.

- 17.00 uur - 19.00 uur
- Boembekemolen, Boembeke, 9660 Brakel
- dieter.lernout@natuurpunt.be, 0477 76 02 48
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/30075

Zondag 2 augustus 2026

Scheldevalleifietstocht tussen Oudenaarde en Gavere – *Natuurpunt Oudenaarde Plus*

Fietstocht Oudenaarde–Gavere en terug, met haltes bij de abdijsite Ename, de Reytmeersen, de Kaaihoeve, de Grootmeers en de Heurnemeersen. Aandacht voor het Scheldevalleilandschap. Ongeveer 30 km; breng fiets, helm, aangepaste kledij, verrekijker en lunch mee. Zie online voor meer info.

- 10.00 uur - 17.00 uur
- Parking De Ham, De Ham 14, Oudenaarde
- filip.keirse@telenet.be, 0487 64 79 01
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/29820

Fietstocht : in de voetsporen van Emile Claus en andere kunstenaars – *Natuurpunt Deinze - Zulte*

We starten in de "bietenoogstzaal" van het mudel met heel wat info over het leven van Emile Claus en zijn schilderwerken, waaronder natuurlijk het monumentale schilderij "Bietenoogst". Met de fiets bezoeken we dan een tiental plaatsen waar Claus zijn werken geschilderd heeft. Onderweg komen ook andere Leiekunstenaars uit die tijd aan bod zoals Jenny Montigny en ook zijn vriend en schrijver Cyriel Buysse en uiteraard staan we ook stil bij de natuur en andere bijzonderheden en wetenswaardigheden uit de streek. De fietstocht bedraagt ongeveer 20 à 25 km en we doen het op een rustig tempo met veel stops. Inschrijving verplicht via de link hieronder.

Meebrengen: goede fiets en eigen drankje voor onderweg

- 14.00 uur - 17.30 uur
- mudel. Museum van Deinze en de Leiestreek, Lucien Matthyslaan 3-5, 9800 Deinze, 9800 Deinze
- deinze.zulte@natuurpunt.be, 09 386 21 43
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/29558

Woensdag 5 augustus 2026

Infomoment Nieuwe vrijwilligers Onthaal & Barmedewerker - BC Vl Ardennen - Boembekemolen – *zie 29 juli*

- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/30077

Vrijdag 7 augustus 2026

Bushcraft: lepeltje maken met groen hout – *Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen - Boembekemolen*

De gidsen Ben Blancquaert en Chris Nuyens leren je voorwerpen maken met groen hout, een sierlijk stokje met handgravure of een houten lepeltje. Daarbij komen meerdere technieken kijken zowel met bushcraftmes als met een gloeiend houtskooltje.

Deze activiteit is geschikt voor ouders en kinderen.

- 19.30 uur - 22.30 uur
- Baobabweide, Boekelbaan, 9630 Zwalm
- vincent.decroock@proximus.be
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/25025

Zaterdag 8 augustus 2026

Planteninventarisatie Astene (Deinze) – *Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus en Nationale Werkgroep Botanie*

Inventarisatie van alle hogere planten in IFBL-kwartierhok D2 37 44: Leie-oevers, oude dorpskern met kerkhof, oude woonwijken, bosjes en spoorwegberm.

Picknick meebrengen en nuttigen aan de afspraakplek. Achteraf kan een koffie gedronken worden in 't Oud Sashuis. Wie in de namiddag wil aansluiten is welkom om 13.00 uur.

Breng flora, loep, laarzen of stevige stapschoenen en picknick mee.

- 09.30 uur - 17.00 uur
- Leie-oever ter hoogte van Brug Astene Sas, Hellestraat 20, Deinze
- Henk Coudenys, coudenys.henk@belgacom.net, 09 386 97 11

Planteninventarisatie Smeyersbulk – *Natuurpunt Kruisem*

We proberen een aantal planten op Smeyersbulk op naam te brengen. Deze activiteit is zeker niet (alleen) voor specialisten bedoeld. Het is de bedoeling dat de drempel laag blijft en dat iedereen kan meedoen en dat we leren van elkaar. Iedereen die geïnteresseerd is in planten, is welkom.

- 14.00 uur - 16.00 uur
- Damstraat 10, 9750 Kruisem (deelgemeente Zingem), Damstraat 10, 9750 Kruisem
- ed.vandenabeele@skynet.be, 0474 62 20 52
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/27682

Vlinder- en andere insectendeterminatie rond Kapel Wittentak te Ronse – *Natuurpunt Ronse*

Waarnemen van vlinders en andere insecten in de nabijheid van grasveld en het Hotondbos.

Heb je een loep breng je die mee.

- 14.00 uur - 17.00 uur
- Kapel Wittentak, Kapellestraat, 9600 Ronse
- johan.glibert@gmail.com, 0477 51 94 19
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/22123

Vrijdag 14 augustus 2026

Infomoment Nieuwe vrijwilligers Onthaal & Barmedewerker - BC Vl Ardennen - Boembekemolen – *zie 29 juli*

- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/30078

Zaterdag 15 augustus 2026

Brameninventarisatie Sportdreef Gavere – *Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus*

Bramen leren herkennen, determineren en inventariseren. Activiteit in samenwerking met de Bramenwerkgroep.

Gids: Rik De Vriese.

Breng stapschoenen, loep en Nieuwe flora van België mee.

- 14.00 uur - 17.00 uur
- Parking Sportdreef Gavere, ter hoogte van het speelplein
- Henk Coudenys, coudenys.henk@belgacom.net, 09 386 97 11

Zondag 16 augustus 2026

Brameninventarisatie Kriephoek Semmerzake – *Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus*

Bramen leren herkennen, determineren en inventariseren. Activiteit in samenwerking met de Bramenwerkgroep. Gids: Rik De Vriese. Breng stapschoenen, loep en Nieuwe flora van België mee.

- 10.00 uur - 13.00 uur
- Parking naast Grenadiersbrug, Grenadierslaan, Semmerzake (Gavere), rechteroever Schelde
- Henk Coudenys, coudenys.henk@belgacom.net, 09 386 97 11

Opendeur in het Faunahuis – *zie 19 juli*

- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/26325

Dinsdag 18 augustus 2026

Natuurexploratie in de natuurreservaten rondom Ronse – *Natuurpunt Ronse*

Begeleide natuurexploratie voor jongeren van 8 tot 15 jaar in de natuurreservaten rondom Ronse. Er wordt een middagpauze voorzien van een uur; neem een lunchpakket en te drinken mee.

- 09.00 uur - 15.00 uur
- Hof ter Guchten, Rotterij 278, 9600 Ronse
- johan.glibert@gmail.com, 0477 51 94 19
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/30046

Vrijdag 21 augustus 2026

Inwandeling Streek-GR Vlaamse Ardennen – *Milieufront Omer Wattez vzw*

GR-paden zijn wandelroutes over lange afstanden. Ze zijn zelden de snelste route, maar zeker de meest aantrekkelijke. MOW vzw bracht in samenwerking met Grote Routepaden vzw een nieuwe publicatie uit: Streek-GR Vlaamse Ardennen.

De publicatie wordt plechtig ingehuldigd op de Markt van Oudenaarde. Na de voorstelling kan je kiezen tussen twee wandelingen van verschillende lengte. Deze wandeling is gratis. Vooraf inschrijven is gewenst. Breng wandelschoenen en kledij aangepast aan het weer mee.

- 10.00 uur
- Markt Oudenaarde
- info@milieufrontomerwattez.be

Zaterdag 22 augustus 2026

Nacht van de vleermuis – *Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen - Boembekemolen*

Presentatie over het leven van onze vleermuizen, gevolgd door een speurtocht in het donker met een batdetector die hun sonar hoorbaar maakt. Daan begeleidt de volwassenen, Linda de kinderen. Zie online voor meer info.

- 19.30 uur - 23.00 uur
- Park Breivelde, Bevegemsevijvers, 9620 Zottegem
- Dieter Lernout, dieter.lernout@natuurpunt.be
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/28984

Zondag 23 augustus 2026

Planteninventarisatie Schorisse – *Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus*

Inventarisatie van alle hogere planten in IFBL-kwartierhok E3 41 23: landelijk gebied, bosjes, beekvallei en trage wegen.

Breng flora, loep, laarzen of stevige stapschoenen en picknick mee.

- 10.00 uur - 13.00 uur
- Herpelstraat, Maarkedal, ter hoogte van 't Hol van Pluto
- Henk Coudenys, coudenys.henk@belgacom.net, 09 386 97 11

Vrijdag 28 augustus 2026

Nacht van de Vleermuis - wandeling voor anderstaligen – *Natuurpunt Deinze - Zulte*

Tijdens deze wandeling gaan we op zoek naar vleermuizen. De vleermuizen kunnen we in de avond makkelijk zien maar ook horen met een batdetector. Onderweg vertellen we over het boeiend leven van de vleermuis. De wandeling is ong 3 km.

Deze activiteit is geschikt voor anderstaligen met beperkte kennis van het nederlands en is gratis voor iedereen. Je hoeft niet te reserveren.

In samenwerking met SamenSpraak en Uilenspel

- 20.30 uur - 22.00 uur
- kerk Astene, Nieuwstraat, 9800 Deinze
- deinze.zulte@natuurpunt.be
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/29447

Zaterdag 29 augustus 2026

Nacht van de vleermuis – *Natuurpunt Kern Rondom Burreken*

We starten met een presentatie van ongeveer een uur in het Faunahuis over het leven van vleermuizen en de soorten rond het Burreken. Na een korte pauze trekken we het donkere natuurgebied in, wanneer de eerste vleermuizen uitvliegen. De gids maakt met een bat-detector hun geluiden hoorbaar en bepaalt zo de soort. Zie online voor meer info.

- 20.00 uur - 22.00 uur
- voetbalveld FC Zegelsem te Rovorst 48, 9660 Brakel
- filip.hebbrecht@telenet.be, 0490 57 18 33
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/30048

Nacht van de Vleermuis in Astene – *Natuurpunt Deinze - Zulte*

Over de vleermuis bestaan wel wat misverstanden, waardoor heel wat mensen er schrik van hebben. Onterecht, dat zullen we je trachten uit te leggen tijdens de Nacht van de Vleermuis in Astene. Gewapend met een batdetector gaan we op zoek naar vleermuizen in het stadsbos. Een ervaren gids helpt je om de beestjes te spotten en vertelt over het intrigerend leven van deze vliegende zoogdieren.

Praktisch

We starten stipt om 20u30. Er zijn meerdere groepen met gids. Een aantal daarvan zijn specifiek voor jonge gezinnen. De wandeling is 3 a 4 km lang. Deze activiteit is gratis voor iedereen en je hoeft niet te reserveren.

- 20.30 uur - 22.30 uur
- parking begraafplaats Astene - Parijsestraat, Parijsestraat, 9800 Deinze
- koen.bilcke@gmail.com
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/29789

Zaterdag 5 september 2026

Planteninventarisatie Kleinmeers – *Natuurpunt Kruisem*

We proberen een aantal planten op Kleinmeers op naam te brengen. Deze activiteit is zeker niet (alleen) voor specialisten bedoeld. Het is de bedoeling dat de drempel laag blijft en dat iedereen kan meedoen en dat we leren van elkaar. Iedereen die geïnteresseerd is in planten, is welkom.

- 14.00 uur - 16.00 uur
- Sluis Asper, Scheldekant 7, 9890 Gavere
- ed.vandenabeele@skynet.be, 0474 62 20 52
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/27687

Zondag 6 september 2026

Planteninventarisatie Sint-Denijs-Boekel (Zwalm) – *Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus*

Inventarisatie van alle hogere planten in IFBL-kwartierhok E3 22 14: oude dorpskern, oud kerkhof en landelijk gebied.

Breng flora, loep, laarzen of stevige stapschoenen mee.

- 10.00 uur - 13.00 uur
- Parking kerk Sint-Denijs-Boekel, Vredesplein, Zwalm
- Dominiek Decleyre, dominiek.decleyre@telenet.be

Grond in beweging - Verglijdingen in de Vlaamse Ardennen – *Natuurpunt Oudenaarde Plus*

De Vlaamse Ardennen ogen idyllisch, maar hun ondergrond is voortdurend in beweging. Met natuurgids Hannelore Longueville ontdek je hoe "verglijdingen" – kleine natuurlijke aardverschuivingen – het reliëf vormgeven, en hoe je ze zelf herkent. Ongeveer 4 km over heuvelachtig parcours; stevige wandelschoenen aangeraden. Inschrijven via de link. Zie online voor meer info.

- 14.00 uur - 17.00 uur
- Paterberg (Kruising Stooktestraat-Paterbergstraat), Paterbergstraat, 9690 Kluisbergen
- gsnauwaert@yahoo.com
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/28302

6e MOW wandelt en fietst – *Milieufront Omer Wattez vzw*

Op 6 september organiseert MOW de 6e editie van de 'MOW wandelt en fietst'-dag. Deelnemers kunnen kiezen uit drie gegidste themawandelingen of een fietstocht van 35 km. Geniet achteraf van een gezellige receptie met hapjes en drankjes in OC Sint-Goriks-Oudenhove.

Inschrijven kan tot en met vrijdag 4 september. Prijs: MOW-leden: € 8 - niet-leden: € 13. Kinderen onder 14 jaar betalen € 6. Koffie/thee, taart en drankje zijn inbegrepen.

Breng wandelschoenen en kledij aangepast aan het weer mee.

- 14.00 uur - 19.00 uur
- OC Sint-Goriks-Oudenhove, Sint-Goriksstraat 13, Zottegem
- info@milieufrontomerwattez.be

Woensdag 9 september 2026

Bijeenkomst VWG – *Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus*

Bijeenkomst van de Vogelwerkgroep. Vogelkijkers uit de regio en daarbuiten zijn welkom om te komen luisteren naar de presentaties en nadien een babbeltje te slaan met gelijkgestemden.

Het programma:
- Vogelweetjes en nieuws uit VA+ (Dimitri);
- Wim Bovens, projectcoordinator van Natuurwerkgroep De Kerkuil met als expertise nestbescherming kiekendief komt zijn ervaringen delen.
- Uilenpraatje (Norbert Desmet)

- 20.00 uur - 22.00 uur
- Stedelijk centrum 'Amigo' te Heurne
- dimitrivandepopuliere@hotmail.com

Vrijdag 11 september 2026

Zomeravondactiviteit: Op pad met Jan de Lichte – *Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen - Boembekemolen*

Op pad met Jan de Lichte van Velzeke naar Ruddershove en terug. De gids Vincent De Croock voert je mee op een zomeravondwandeling langs het Jan de Lichtepad, waar de roemruchte rover zich nog altijd verstopt tussen het groen van de wondermooie en nog intacte vallei van de Molenbeek.

- 18.30 uur - 20.30 uur
- Kerk van Velzeke, Sint-Martinusplein 7, 9620 Zottegem
- vincent.decroock@proximus.be
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/30135

Zaterdag 12 september 2026

Planteninventarisatie Nederename, Oudenaarde – *Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus*

Inventarisatie van alle hogere planten in IFBL-kwartierhok E2 28 24: Schelde rechteroever en oude visvijvers. Breng stevig schoeisel of laarzen, flora en eventueel een loep mee.

- 14.00 uur - 17.00 uur
- Parking achterzijde Sint-Vedastuskerk, Ohiostraat, Nederename (Oudenaarde)
- Alexander Van Braeckel, 0473 85 45 62

Zondag 13 september 2026

Middeleeuws Ontbijt@Boembekemolen – *Natuurpunt Zwalmvallei*

Start je zondag met een Middeleeuws ontbijt aan het Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen en duik daarna de natuur in of volg de rondleiding door onze molen. Gekookt ei, chocolade/confituur, hoofdvlees/paté, trappist, koffie, karnemelk, roggebrood met oude kaas, roggebrood met rozijnen, rozijnenbrood, goeie boter, smout, zout, honing, mosterd, rijstpap met bruine suiker.

Deelnameprijs: € 18

- 09.00 uur - 12.00 uur
- Bezoekerscentrum, Boembeke 18, 9660 Brakel
- carlaverdonckverdonck@hotmail.com, 0472 89 81 70
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/26925

Open Monumentendag – *Natuurpunt Zwalmvallei*

Na het Middeleeuws ontbijt start er een boeiende rondleiding door de Boembekemolen. De molengids Wim Van Geert geeft een toelichting over de molenbiotoop, dit is de omgeving waarin een molen functioneert. Ook de historiek, de kenmerken, werking en de huidige functie van de molen komen aan bod.

- 11.00 uur
- Zwalmvallei, Boembeke 18, 9660 Brakel
- van.geert.wim@telenet.be
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/30044

Gezinswandeling in de Schamperij en omgeving (Maarkebeekvallei) – *Natuurpunt Burreken - Maarkedal - Kluisbergen*

Natuurwandeling in de Maarkebeekvallei met speciale aandacht voor het bosbeheer in de Schamperij, het landschap en de najaarsbloeiers .

- 14.00 uur - 17.00 uur
- kerk Maarke, Maarkeweg, 9680 Maarkedal
- michel.vandervennet@gmail.com, 0486 08 30 78
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/30025

Maandag 14 september 2026

Plantencursus 'Ken je familie' deel 2 – *Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen - Boembekemolen*

Voor wie planten echt wil leren kennen en het grotere plaatje wil zien. We leren de grote plantenfamilies herkennen, wat ook het determineren versnelt. In dit deel 2: Schermbloemen-, Helmkruid-, Nachtschade-, Anjer-, Duizendknoop- en Ruwbladigenfamilie, toegankelijk gebracht, ook voor leken. Na de pauze determineren we planten uit die families. Lesgeefster: Kristel Keppens. Zie online voor meer info.

- 19.00 uur - 21.30 uur
- Boembekemolen, Boembeke, 9660 Brakel
- vincent.decroock@proximus.be
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/30036

Zaterdag 19 september 2026

Kruidenwandeling met proevertjes (Kruisem) bij Inès Decuyper – *Milieufront Omer Wattez vzw*

We gaan op bezoek bij Inès Decuyper, herboriste van de vzw Vlaamse Ardennen genietend beleven. De geneeskracht van kruiden boeit haar en ze verwerkt ook kruiden in diverse bereidingen.

Tijdens een mooie natuurwandeling met oog voor kruiden in het wild krijgen we ook uitleg over de keukenkruiden in haar eigen kruidentuintje. Onderweg genieten we van zeven proevertjes en krijgen we uitleg en receptjes mee op papier.

MOW-leden: € 17 - niet-leden: € 20. Vooraf inschrijven is verplicht. De inschrijving is pas definitief na overschrijving op rekeningnummer BE84 9796 1861 3259 van Milieufront Omer Wattez vzw.

- 14.30 uur
- Reutelstraat 10, 9772 Kruisem
- info@milieufrontomerwattez.be

Zondag 20 september 2026

Op zoek naar de natuur rondom de Prijkels – *Milieufront Omer Wattez vzw, Natuurpunt Deinze-Zulte en MOW afdeling Leievallei*

Het omvangrijke industrieterrein De Prijkels, op de grens van Deinze, Nazareth en Kruisem, is omzoomd door brede dreven met gevarieerde en bloemrijke bermen. Hou je klaar voor een boeiende tocht waarbij we afwisselend fietsen en wandelen.

Inschrijven is niet nodig. Breng je fiets mee.

- 09.30 uur - 12.00 uur
- Kakelstraat, aan de ingang van de oude dreef (in de bocht), Petegem aan de Leie (Deinze)
- An Gezels en Wim Bracke, bracke.wim@skynet.be

Planteninventarisatie Lierde – *Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus*

Inventarisatie van alle hogere planten in IFBL-kwartierhok E3 45 11: landelijk gebied, bosjes, spoorwegberm en Moenbroekbeek.

Breng flora, loep, laarzen of stevige stapschoenen mee.

- 10.00 uur - 13.00 uur
- Parking Triepstraat (in een haakse bocht)
- Heidi Demolder, 0476 40 34 52

Opendeur in het Faunahuis – *zie 19 juli*

- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/26325

Gezinswandeling in het Brakelbos – *Natuurpunt Ronse*

Een wandeling met een gids van Natuurpunt Ronse doorheen het Pottelbergbos en evt het Brakelbos.

We wandelen ongeveer 5 km.

- 14.00 uur - 18.00 uur
- Chalet Radar, Houppe 52, 7880 Flobecq
- johan.glibert@gmail.com, 0477 51 94 19
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/30047

Dagtocht naar Harchies – *Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus*

Dagtocht door de moerassen van Harchies. Tijdens deze wandeling gaan we samen op zoek naar verschillende vogelsoorten en genieten we van de prachtige natuur en rustige omgeving. Op de terugweg stoppen we misschien nog eens aan Frasnes-les-Bassins, voor wie wil.

Gidsen: Tijs Naessens en Dimitri Van de Populiere. We spreken af om te carpoolen. Wie rechtstreeks gaat, wordt om 08.30 uur verwacht op de parking van CRIE d'Harchies, Rue des Préaux.

Breng wandelschoenen, verrekijker en lunchpakket mee.

- 07.30 uur - late namiddag
- Parking Donkstraat (aan de Outsider)
- tijsnaessens@hotmail.com, 0494 72 89 15

Op zoek naar de natuur rondom de Prijkels – *Natuurpunt Deinze - Zulte*

Het omvangrijke industrieterrein De Prijkels, op de grens van Deinze, Nazareth en Kruisem, is omzoomd door brede dreven met gevarieerde en bloemenrijke bermen. Enkele graspercelen worden extensief begraasd door schapen. De zeven wadi's moeten de bedrijfsgebouwen behoeden van overstromingen en trekken ook heel wat amfibieën en watervogels aan. Midden deze site ligt dan ook nog de 27 ha grote Callemoeievijver. Krijgt de natuur in deze omgeving nog echte kansen? Hou je klaar voor een boeiende tocht waarbij wij afwisselend fietsen en wandelen.

Voor deze activiteit hoef je niet in te schrijven. Breng zeker je fiets mee.

- 09.30 uur - 12.00 uur
- ter hoogte van Bouwwerken Tijtgat bij de groenzone, Prijkelhoek 35, 9800 Deinze
- bracke.wim@skynet.be, 0474 551470
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/29936

Zaterdag 26 september 2026

Planteninventarisatie Ronse – *Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus en Floristisch Onderzoek voor het Natuurbehoud*

Inventarisatie van alle hogere planten in IFBL-kwartierhok E2 58 41: een erg gevarieerd stadshok met onder andere stadstuin en spoorwegbermen. Picknick meebrengen; 's middags lunchen we in een plaatselijke horecazaak. Wie in de namiddag wil aansluiten is welkom om 13.00 uur. Breng stevig schoeisel of laarzen, flora en loep mee.

- 09.15 uur - 17.00 uur
- Parking Portois, Michel Portoisstraat, Ronse
- Henk Coudenys, coudenys.henk@belgacom.net, 09 386 97 11

Appelpluk in de Vlaamse Ardennen – *Natuurpunt Burreken - Maarkedal - Kluisbergen*

Natuurpunt Vlaamse Ardennen raapt en plukt appels in een gigantische en geklasseerde hoogstamboomgaard van een particulier. De appels worden geperst in een lokale fruitpers en worden gebruikt om het bekende "Vlaamse Ardennen appelsap" te produceren.

De appelpluk is een leuke gezinsactiviteit. Je kan een halve of een hele dag komen, voor- of namiddag. Blijf je de ganse dag, breng dan je picknick mee. Wij voorzien drank!

Afspraak dus **zaterdag 26 september om 09u00 aan de Vlaamse Ardennenstraat 6 te Etikhove, Maarkedal.** Van daaruit rijden we in groep naar de locatie.

- 09.00 uur - 17.00 uur
- Hoogstamboomgaard Etikhove, Vlaamse Ardennenstraat 6, 9680 Maarkedal
- FILIP.KEIRSE@TELENET.BE, 0487647901
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/30289

Zaterdag 3 oktober 2026

Eurobirdwatch – *Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus*

Ervaar de vogeltrek samen met de VWG op onze telposten. We tellen en noteren de overtrekkende vogels simultaan met honderden andere telposten in Europa. Verschillende vogelkenners geven uitleg over de trek en de soorten die te zien en te horen zijn. Beginners zijn zeker welkom. Neem bij slecht weer contact op om te checken of de telling doorgaat. Er kunnen nog last minute wijzigingen zijn in locatie. Check zeker de website of Facebookpagina voor de laatste informatie.

Breng warme kledij, eventueel een stoeltje, verrekijker of telescoop en vogelgids mee.

- Vanaf zonsopgang (08.00 uur) tot 12.00 uur
- TTP Hotond (Kluisbergen); TTP Neerhoek (Olsene/Oeselgem); TTP Hoge Dumpel of Tissenhove (Mater)
- TTP Hotond: Thijs Lietaer, thijs.lietaer@telenet.be; TTP Neerhoek: Jan Van de Ven, vandevenjan@skynet.be; TTP Hoge Dumpel: Ludo Van Der Linden, vanderlinden.lu@telenet.be

Vrijdag 9 oktober 2026

Avondwandeling in het Kluisbos, gevolgd door sterrenkijken (bij open hemel) – *Natuurpunt Oudenaarde Plus*

Wandelen in het donker is magisch: geur en gehoor nemen het over en het nachtleven ontwaakt.
Gids Marc De Jonghe vertelt over nachtdieren. We eindigen aan de Toren, het hoogste punt van het Kluisbos, waar Gunther Groenez rond 21.00 uur met telescoop de sterrenhemel afspeurt (bij heldere lucht). Beperkt parkeren aan de Toren; iets lager is een grotere parking. Schrijf je snel in. Zie online voor meer info.

- 19.00 uur - 21.00 uur
- De Toren, Enclus du haut 53, 7750 Mont-de-l'Enclus
- gsnauwaert@yahoo.com
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/30033

Zaterdag 10 oktober 2026

Nacht van de duisternis: Magische verhalen in het Boembekebos – *Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen - Boembekemolen*

Bij avondschemer nodigen Morgane LaFay en Madame Lucy je uit in het Boembekebos voor magische verhalen, voor gezinnen met kinderen vanaf 8 jaar. Neem een zaklamp en aangepaste kleding mee voor een klein nachtelijk ommetje. Bij regen schuilen we in de molen. Zie online voor meer info.

- 19.00 uur - 21.00 uur
- Zwalmvallei, Boembeke 18, 9660 Brakel
- kristel.cuvelier@gmail.com
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/30161

Zondag 11 oktober 2026

Trektellen bij Geert – *Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus*

Vanaf zonsopgang gaan we, afhankelijk van het weer, trektellen op de vaste stek van wijlen Geert Colembie. Zo houden we de herinnering aan Geert levend.

Gids: Dimitri Van de Populiere.

Neem bij slecht weer contact op om te checken of de telling doorgaat.

Breng warme kledij, eventueel een stoeltje, verrekijker of telescoop en vogelgids mee.

- Vanaf zonsopgang (08.00 uur)
- TTP Leystraat (parkeren kan op de verbreding in de Appelhoekstraat, even voorbij B&B Gatto Nero)
- dimitrivandepopuliere@hotmail.com, 0473 52 13 44

Zaterdag 17 oktober 2026

Dagwandeling Eric Waeterloos - Dag van de Trage Weg – *Milieufront Omer Wattez vzw*

We wandelen via twee GR-paden (GR 129 en GR 5A), met start aan station Oudenaarde tot station Ronse. Deze tocht is 22 km lang. Onderweg is er tijd om te picknicken in 'De Boekzitting'.

Gelieve om 08.45 uur aanwezig te zijn. MOW-leden: € 5 - niet-leden: € 8. Een drankje is inbegrepen. Een lunchpakket moet je zelf voorzien.

Breng wandelschoenen en kledij aangepast aan het weer mee.

- 09.00 uur
- Station Oudenaarde
- info@milieufrontomerwattez.be

Natuurinbreuken?
Inspectieregio West
(Oost- en West-Vlaanderen)
natuurinspectie.west.anb@vlaanderen.be
Kantooruren: 050 247 770
Weekend: bel de politie!

Zondag 18 oktober 2026

Simultaantrektelling België – *Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus*

Verschillende vogelkenners geven uitleg over de trek en de soorten die te zien en te horen zijn. Beginners zijn zeker welkom. Neem bij slecht weer contact op om te checken of de telling doorgaat. Er kunnen nog last minute wijzigingen zijn in locatie. Check zeker de website of Facebookpagina voor de laatste informatie.

Breng warme kledij, eventueel een stoeltje, verrekijker of telescoop en vogelgids mee.

- Vanaf zonsopgang (08.00 uur)
- TTP Hoogstad (Kluisbergen); TTP Neerhoek (Olsene/Oeselgem); TTP Hoge Dumpel of Tissenhove (Mater)
- TTP Hoogstad: Thijs Lietaer, thijs.lietaer@telenet.be; TTP Neerhoek: Jan Van de Ven, vandevenjan@skynet.be; TTP Hoge Dumpel: Ludo Van Der Linden, vanderlinden.lu@telenet.be

Opendeur in het Faunahuis – *zie 19 juli*

- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/26325

Zaterdag 24 oktober 2026

Herfstwandeling in het Vossenhol – *Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen - Boembekemolen*

Derde seizoenswandeling voor jong en oud in de reeks van vier.

Ga met ons mee op pad en kijk, voel en beleef de herfst in dit prachtige gebied.

Sappho en Lutgarde Marie nemen jullie mee in een beleving van het bos in de herfst: weetjes, verhalen, proevertjes, iets creëren in verbinding met de natuur.

- 16.00 uur - 19.00 uur
- Vossenhol, Kloosterbosstraat, 9620 Zottegem
- lutgarde.vervaet@telenet.be
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/30045

Bushcraft in teken van Halloween: Fakkel maken + korte avondwandeling – *Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen - Boembekemolen*

We maken vooraf onze eigen fakkel met een hazelaartak, jute en gesmolten kaarsvet. De gidsen Ben Blancquaert en Chris Nuyens helpen ons dit te verwezenlijken.

Daarna maken we een mooie fakkeltocht in de omgeving. Heb je een pompoen? Breng hem ook mee, best vooraf uitgehold.

Deze activiteit is geschikt voor ouders en kinderen.

- 19.30 uur - 22.30 uur
- Zwalmvallei - Juiste afspraakplaats volgt nog!, Boembeke 18, 9660 Brakel
- vincent.decroock@natuurpunt.be
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/26915

Zondag 25 oktober 2026

Wandel&Ontbijt@Boembekemolen – *Natuurpunt Zwalmvallei*

Heerlijk ontbijten aan het Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen voor € 18; kinderen voor € 10.

Duik daarna de natuur in.

Gekookt ei, yoghurt met granola en vers fruit, cava en appelsap, pistolet met kaas, ontbijtkoek en rozijnenbrood.

- 09.00 uur - 12.00 uur
- Zwalmvallei - Juiste afspraakplaats volgt nog!, Boembeke 18, 9660 Brakel
- carlaverdonckverdonck@hotmail.com, 0472 89 81 70
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/26923

Landschapswandeling – *Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen - Boembekemolen*

Tijdens de landschapswandeling onder begeleiding van de gids Jo Janssens is er speciale aandacht voor het ontstaan en de ontwikkeling van het landschap in de Vlaamse Ardennen.

- 14.00 uur - 17.00 uur
- Zwalmvallei, Boembeke 18, 9660 Brakel
- vincent.decroock@proximus.be
- Info en inschrijvingen: https://npvap.be/a/30160

Vlaamse Ardennen dag 2026 © Landschapspark Vlaamse Ardennen

Paddenstoelenkalender Vlaamse Ardennen *plus* 2026

Zaterdag 29 augustus – Kluisbos
- 14u00, Sport- en recreatieoord Kluisbos, Poletsestraat 59, Kluisbergen
- Eddy Saveyn, 0477 03 20 75

Zaterdag 19 september – Sint-Pietersbos
- 14u00, Kerk Louise-Marie La Salettestraat
- Eddy Saveyn, 0477 03 20 75

Zaterdag 26 september – Mer de Sable (**)
- 9u30 tot 14u00, Rue du Grippet 13, Stambruges. Willem Boonen, 0479 09 80 37

Zaterdag 3 oktober – Domein Hemsrode (**)
- 9u30, Kasteel Hemsrode, Hemsrode 3, Anzegem
- Eddy Saveyn, 0477 03 20 75

Zaterdag 10 oktober – Hasseltbos (*)
- 9u30, Hoek van straten Parkbos en Brambroek
- Willem Boonen, 0479 09 80 37

Zaterdag 7 november – Burreken (*)
- 9u30, Groenstraat te Horebeke (vandaar is het nog een kwartier stappen).
- Eddy Saveyn, 0477 03 20 75

Zaterdag 14 november – Hospicebossen
- 13u30, Klapstraat (brug E17, kant bossen) Nazareth
- Eddy Saveyn, 0477 03 20 75

Het betreft hier determinatietochten en geen gewone wandelingen. Meestal wordt een relatief korte afstand afgelegd en proberen we de gevonden soorten op naam te brengen, al dan niet met behulp van literatuur. Een loupe kan nuttig zijn.

Bovenstaande kalender is onder voorbehoud. Bij ongunstig paddenstoelenweer kunnen tochten gewijzigd of geannuleerd worden. Wie interesse heeft en nog niet op de maillijst voorkomt, geeft best zijn gegevens door aan Eddy Saveyn (eddy.saveyn@gmail.com) en ontvangt dan een week vóór de uitstap een uitnodiging.

Wij zouden het op prijs stellen om bij het invoeren van waarnemingen in het veld niet te uploaden, ofwel alles op 'onzeker' te zetten en pas te uploaden of op 'zeker' te zetten na ontvangst van de definitieve lijst. Dan kan je eventuele fouten nog rechtzetten. Vaak ontvang je de lijst binnen de 1 à 2 weken.

Het is vanzelfsprekend belangrijk om je eigen nadeterminaties door te geven aan de verantwoordelijke die de lijst opmaakt.

De waarnemingen worden achteraf ingevoerd op Funbel, een databank van zwammen en slijmzwammen in België. Na invoering in de databank ontvangen de deelnemers van de tocht een lijst met de gevonden soorten.

(*) In samenwerking met de Oost-Vlaamse Mycologische Werkgroep OVMW

(**) In samenwerking met Mycologia Kortrijk

Natuurpunt
Vlaamse Ardennen *plus*

Vlaamse Ardennen *plus* VZW
Boskant 56, 9700 Oudenaarde
Ond. Nr. 0656674360, RPR Gent, afdeling Oudenaarde
www.natuurpuntvlaamseardennenplus.be

Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* omvat volgende steden/gemeenten:
Brakel, Deinze (zonder Nevele), Horebeke, Kluisbergen, Kruisem, Maarkedal, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zottegem, Zulte en Zwalm.

Lidmaatschap
Je wordt lid door € 38 te storten op rek. BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Contactpersoon
Rik Desmet (0497 87 56 14, desmet.rik1@gmail.com)

Afdelingen
- Burreken - Maarkedal - Kluisbergen - Filip Keirse (0487 64 79 01, filip.keirse@telenet.be)
- Deinze - Zulte - Koen Houthoofd (0470 55 02 36, koen.houthoofd@natuurpunt.be)
- Kruisem - Eddy Van Den Abeele (0474 62 20 52, ed.vandenabeele@skynet.be)
- Oudenaarde *plus* - Koen Van Delsen (koenvandelsen@telenet.be)
- Ronse - Johan Glibert (0477 51 94 19, johan.glibert@gmail.com)
- Sint-Lievens-Houtem - Christine Bonte (bonte.christine@skynet.be)
- Zwalmvallei - Jan François (09 361 03 00, jan@aardbol.be)

Kernen
- Rondom Burreken - Marie-Anne De Geest (0474 56 05 04, marie-anne.de.geest@hotmail.be)
- Werkgroep Bos t'Ename - Guido Tack (0474 90 02 30, guido.tack1@telenet.be)
- Werkgroep Everbeekse Bossen - Jan Van Uytvanck (0477 99 39 22), Koen Van Den Berge (0475 25 40 48, koen.van.den.berge@telenet.be)

Werkgroepen
- Educatie - Vincent Decroock (educatie@natuurpuntvlaamseardennenplus.be)
- Paddenstoelen - Eddy Saveyn (0477 03 20 75, eddy.saveyn@gmail.com)
- Planten - Henk Coudenys (coudenys.henk@belgacom.net)
- Vogels - Dimitri Van de Populiere (0473 52 13 44, dimitrivandepopuliere@hotmail.com)
- Zoogdieren - Dirk Criel (0475 45 05 34, dirkcriel@skynet.be)

Reservaten met projectnummer
Giften voor reservaten zijn fiscaal aftrekbaar vanaf € 40 en stort je op rek. nr. BE56 2930 2120 7588 van NP met vermelding van het projectnummer:
- Algemeen reservatenfonds Vlaamse Ardennen *plus* 6699
- Bois Joly 6625 - Patrick Alexander (0495 45 37 77, p.alexander@telenet.be)
- Bos t'Ename-Volkegembos 6121 - Guido Tack (0474 90 02 30, guido.tack1@telenet.be)
- Bovenlopen Zwalm 6142 - Heidi Demolder (055 42 16 45, heidi.dm@telenet.be)
- Burreken 6602 - Dirk Criel (0475 45 05 34, dirkcriel@skynet.be)
- Everbeekse Bossen 6210 - Jan Van Uytvanck (0477 99 39 22
- Faunahuis Burreken F-04031 - Dirk Criel (0475 45 05 34, dirkcriel@skynet.be)
- Feelbos-Kalkoven 6185 - Lucien Vanden Daele (055 38 70 54)
- Grootmeers 6650 - Tine Dhollander (0495 88 13 40, tine@gwapo.be)
- Heurnemeersen 6063 - Davy De Groote (0485 62 82 26, heurnemeersen@gmail.com)
- Kordaelbos 6605 - Lieven Kinds (0486 07 93 30, lieven.kinds@telenet.be)
- Langemeersen 6076 - Alexander Van Braeckel (0473 85 45 62, alexander.tine@telenet.be)
- Leiemeersen Astene & Bachte 6109 - Koen Houthoofd (0470 55 02 36, koen.houthoofd@natuurpunt.be)
- Maarkebeekvallei 6670 - Ludo Bauwens (ludobauwens@gmail.com)
- Middenloop Zwalm 6160 - Chris Nuyens (chris_nuyens@telenet.be)
- Munkbosbeekvallei 6151 - Laurent Flostroy (0498 67 71 09, laurent.flostroy@pandora.be)
- Nukerkebos-Bosheide 6641 - Simon Feys (0486 73 06 19, simonfeys@yahoo.com)
- Paddenbroek 9401 - Thijs Lietaer (0473 58 17 14, thijs.lietaer@telenet.be)
- Parkbos-Uilenbroek 6136 - Dominiek Decleyre (dominiek.decleyre@gmail.com)
- Perlinkvallei 6204 - Yves Meulenijzer (yves@meulenijzer.com)
- Pyreneeën-Tombele 6667 - Johan Glibert (0477 51 94 19, johan.glibert@gmail.com)
- Rooigembeekvallei 6669 - Joris Van Garsse (0498 14 54 03, joris.van.garsse@telenet.be)
- Vallei van de Zeverenbeek 6082 - Rik Desmet (0497 87 56 14, desmet.rik1@gmail.com)
- Vuilbroek 6126 - Axel Heyerick (0479 29 94 73, axel.heyerick@gmail.com)
- Wijmier 6141 - Ludo Bauwens (ludobauwens@gmail.com)

v.u. Rik Desmet, Lozerstraat 29, 9770 Kruishoutem

bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE
afgiftekantoor Gent X
erkenning P203773